

МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Барнаульский юридический институт

И.В. Алешков

**ЛИЧНОСТЬ
КАК СУБЪЕКТ ПОЛИТИКИ**

Учебное пособие

Барнаул 2011

Рецензенты:

Старцев А.В. – зав. кафедрой востоковедения АлтГУ,
д-р ист. наук, профессор;

Богуцкий А.В. – доцент кафедры теории и истории государства
и права БЮИ МВД России, канд. ист. наук, доцент.

А 497 Алешков, И.В. Личность как субъект права : учебное по-
собие / И.В. Алешков. – Барнаул : Барнаульский юриди-
ческий институт МВД России, 2011. – 44 с.

В настоящем пособии освещены основные проблемы такой важной категории, составляющей содержание субъектов политики, как личность. Кроме того, показана роль в процессе социализации различных агентов этого процесса.

Предназначено для курсантов и слушателей вузов МВД России.

Введение

À íáùáñòááí í îì ñîçí áí èè ñóùáñòáóðò ï îí ÿòèÿ, êîòîðóà ñ÷èòàðò ñèí îí èí àì è. Ê í èì , í àí ðèí àð, îòí îñÿòñÿ ñèááóðùèà – ÷àèíááè, èí-àèàèä, èí àèàèäóàèüí îñòü è èè÷íîñòü. Í îäíáí íá ñî áøáí èà í áí îñèò ï ðáááèáí í ùé áðáá ï ðíòáññó ñîèèàèèçàòèè, à çí á÷èò è á öáèíî òîðò èðíááí èð íáùáñòáá. Í îä òáðò èí îí «÷àèíááè» ï îí èí àòñÿ ÷àñòü æèáíé ï ðèðíáù, èí àèàèä – ÿòî êîíí èðáóí ùé ï ðááñòááèòáèü ðíáá ÷à-èíáá÷àñèíáí, à èí àèàèäóàèüí îñòü ï ðááñòááèÿò ñíáíé áí áøí èà îèè-÷èòáèüí ùá îñíááí í îñèò èí àèàèäá. Òàèèò íáðàçòí , ï áðáùá òðè ï îí ÿ-òèÿ ñîñòááèÿðò êîèè÷àñòááí í ùá òáðáèòáðèñòèèè, à èè÷íîñòü – ÿòî èà÷àñòááí í ùé ï îèàçàòáèü.

Èàè òîèüèí ï îÿàèèñÿ ÷àèíááè, îí ñòàèçááóí ùáàòóññÿ î ñáíáé ï ðè-ðíáá, î òîí , ÷òî îí èç ñááÿ ï ðááñòááèÿò, èàèíá ï áñòî çáí èí ààò á ï è-ðá, èàèíáù áðáí èòü ááí áíçí îæí îñòáé, ñî îñíááí èè îí ñòàòü òíçÿè-íî ñáíáé ñóáüáù èèè íáðá÷áí áùòü áá ñèáí ùí îðóàèàì . Ñááíáíÿ ï ðíáéèàì à ÷àèíááèà í àòíáèòñÿ á öáí òðá áí èí áí èÿ ï íáèòó í àóè, ñî-ñòááèÿò îñí íáó è ï ðááí àò ï áæàèñòèè èèí áðí ùò èññèááíááí èé.

Èè÷íîñòü ÿàèÿòñÿ íáúáèòîí èçó÷áí èÿ ðÿáá áóí áí èòáðí ùò í àóè, ï ðáæáá áñááí òèèíñîèè, ï ñèòíèíáèè è ñîèèíèíáèè. Òèèíñîèèÿ ðáñ-ñí àòðèáááò èè÷íîñòü ñ òî÷èè çðáí èÿ áá ï îèíæáí èÿ á ï èðá èàè ñóáú-áèòá ááÿòáèüí îñòè, ï îçí áí èÿ è òáíð÷àñòáá. Í ñèòíèíáèèÿ èçó÷ááò èè÷-íîñòü á èà÷àñòáá òñòíé÷èáíé öáèíñòíîí îñòè ï ñèòè÷àñèèòó ï ðíòáññíá, ñáíéñòá è îòí îøáí èé: òáí ï áðáí áí òá, òáðáèòáðá, ñî îñíááí îñòáé, áíèá-áùò èà÷àñòá è ò.ä.

Ñîèèíèíáèè÷àñèèé æá ï îáðíá áùááèÿò á èè÷íîñòè ñîèèáèüí î-òèè è÷àñèíá. Í ñí íáí áÿ ï ðíáéèàì àòèèà ñîèèíèíáèè÷àñèíé òáíðèè èè÷íî-ñòè ñáÿçáí à ñ ï ðíòáññíî òîðò èðíááí èÿ èè÷íîñòè è ðàçàèòèÿ áá ï î-òðááí îñòáé á í áðàçòóáí íé ñáÿçè ñ òóí èòèíí èðíááí èáí è ðàçàèòèè ñîèèáèüí ùò íáúí îñòáé, èçó÷áí èáí çàèííî áðí íé ñáÿçè èè÷íîñòè è íáùáñòáá, èè÷íîñòè è áðóí ï ù, ðááóéÿòèè è ñáí îðááóéÿòèè ñîèèáèü-ííáí ï îááááí èÿ èè÷íîñòè. Ñîèèíèíáèèÿ á öáèíî ñíááðæèò ï îíæáñòáí òáíðèè èè÷íîñòè, êîòîðóà îèè÷àðòñÿ áðóá îò áðóá èáðáèí áèüí ùí è ï àòíáíèíáèè÷àñèè è òñòáí íáèèàì è.

Â í añòîÿùáá âđàì ÿ ñóùañòâóáò óñòîé÷èâîâ ì í áí èá, ñ êîîîđûì ñî-
ãèañî î áîëüøèí ñòâî ñîëèëîîâîâ,÷òî èè÷í îñòùþ ÷àèîâáè í á đîæääàò-
ñÿ, à ñòáí îâèòñÿ. Î áí àèî èõ òî÷èè çđáí èÿ í à òî, èàèèì çàèîí àì ì îâ-
÷èí ÿàòñÿ đàçâèðèá èè÷í îñòè, çí à÷èòáèüí î đañòîäÿòñÿ. Ýòè đañòîæ-
ääáí èÿ êañàþòñÿ ì îí èì àí èÿ äâèæóùèõ ñèè đàçâèðèÿ, â ÷añòîí îñòè
çí à÷áí èÿ îáùañòââ è đàçèè÷í ûõ ñîëèèüí ûõ ãđóíî äèÿ đàçâèðèÿ
èè÷í îñòè, çàèîí îí áđí îñòáé è ÿòâî îâ đàçâèðèÿ, í àèè÷èÿ, ñî áöèòèèè
è đîèè â ÿòî ì ìđîöañîâ êðèçèñîâ đàçâèðèÿ èè÷í îñòè, âîçì îæí îñòáé
óñèîđáí èÿ đàçâèðèÿ è äđóãèõ âîî đîñîâ.

Раздел I. Субъекты политики

Í ðáæäá ÷áì ðãññì îòðàòüü ï ðíáëáì ù, ñãýçáí í ùá ñ èè÷í îñòüþ, í á-
íáõíäèì î ïì ðáäääëèòü ñòòü òàëíáì ï ïí ýòèý, èàê ñóáúáèò ï ïëèðèèè.
×ãñòíì ïëèðèèèó ñðãááì èãàþò ñ òãàòðíì :ï ïëèðèèèà – ýòì ñöáí à, í à êíòí-
ðíé ðàçûãðúããàòñý ï ïéí íããðàì è òðããããèé ï ïëèðè÷ãñéíãããéñòãèà ñ
ì ííæãñòãáì äãéñòãóþùèò èèö – ïàðòèé, èèããðíã, ãðóí ï èðíãíê,
ñòíëéí íãáí èà èí òãðãñíã êíòíðúò ññòããëýãò ñíããðæáí èà èãæãíãí
ýí èçíãã ï ïëèðè÷ãñéíé äðàì ù. Í äðãã òáì è, èòíí áãëþãããò ï ïëèðè÷ã-
ñèéé ñí àèòãèëü, áíçí èèãþò áíì ðíñú: «Èòí ó÷ãñòãóãò á í àì ?», «Èàèè è
ì îèããì è ðóéíãíãñòãóþòñý ó÷ãñòí èèè?», «Èòí áãðíé, à èòí èèøü ñòã-
òèñò?», «Èãéíãú ñèðúòúã ï ðóæèí ù, í à ïãðãúé áçãëýã, òãíòè÷ãñéíé
ï ïëèðè÷ãñéíé áíðúãú?».

Äëý îòããòíã í à ýòè áíì ðíñú í áíáõíäèì êíì ï èãéñí ùéí íãõíã, íã-
í èì èç ýòãí íã êíòíðíãí ýãëýãòñý ðãøáí èà ï ðíáëáì ù ñóáúáèòíã ï ïëè-
ðèèè, ò.ã. ïì ðáäääëáí èà ó÷ãñòí èèíã ï ïëèðè÷ãñéíãí ï ðíòãññã, èò èí òã-
ðãñíã, ñèèü è áèèýí èý, ñí ïñíáí îñòè áíðíòüñý çã àèãñòü è ïñóúãñòã-
ëýòü ï ïëèðè÷ãñèèé éóðñ.

Òàè ÷òí æã òàéíã ñóáúáèòü ï ïëèðèèèè? Í ðíñòí çãýãèòü, ÷òí ýòí
ó÷ãñòí èèè ï ïëèðè÷ãñéíé æèçí è, íããíñòãòí÷íí. Á ï ïëèðèèèãèè è íã
ñóáúáèòãì è ï ïëèðèèèè ï ïí èì àþòñý ó÷ãñòí èèè ï ïëèðè÷ãñéíãí ï ðíòãñ-
ñã, ñí ïñíáí ùã äãéñòãíããòü ñãíáíãí ï è ñàì îñòíýòãèüí ï. Ñãì îñòíýòãèü-
í îñòü íçí à÷ããò, ÷òí ó ñóáúáèòã ãñòü ñãíè è ïòðãáí îñòè è èí òãðãñú, êí-
òíðúã áúããëýþò áãí ñðããè ï ðí÷èò äãéñòãóþùèò èèö è èì ïñçí àþò-
ñý. Õíëüèí í à ïí÷ãã ïñçí áí í ùò èí òãðãñíã áíçí èèããò ñàì ïñçí áí èà
ñóáúáèòã, ñèããíããòãèüí ï, ñí ïñíáí îñòü ðããèèñòè÷íí îöáí èããòü ñãáý è
ñãíã ï ïéíæáí èà á íãúãñòãã è ï ïëèðèèèè, ñèèó è áèèýí èà ñíþçí èèíã è
ï ðíòèãáí èèíã. Òàéíã ñàì ïñçí áí èà ó÷ãñòí èèè ï ïëèðè÷ãñéíé æèçí è –
çãéíã áãí ñãíáíãú. Ñãíáíãã íçí à÷ããò áíçí íæí îñòü ñóáúáèòã ïì ðáäää-
ëýòü òãèè ñãíèò äãéñòãèé, áúããèðãòü ñðããñòãã èò áíñòèæáí èý, òíð-

ì èđîâàöü ñîîé éóđñ. Áaç ñîîîîäü âüîîđà í à ì îæàò áüöü è ñîîîîäü
ääéñòâéé. Òâèèì îáđàçîì , ñóáúâéóí îñöü ì đâñòââëÿàò ñîîîé èà÷añò-
âáí í óþ òàđàèòàđèñòèéó.

Ī īēēōīēīāēÿ âûääēÿàò í añēīēüēī âēāīâ ñóáúáēōīâ īīēēōēēē.
Ī āđâūé âēä – ýōī í āī īñđāāñòāáí í ũá ó÷añōí ēēē īīēēōē÷añēīé æēçí ē:
āīñóāāđñòāī, ī àđòēē, ēēāāđŭ, íáŭañòāáí í ũá īđāáí èçàōēē è äâèæá-
í èÿ. Èì áí í ī īí ē īīñōīÿí í ī ó÷añòáóþòâ īīēēōē÷añēīé æēçí è, ñ í èì è
ì aññīāīâ ñīçí áí èà ñāÿçŭâààò īīēēōēēó. Ī āī àēī â īīēēōēēâ īīēó÷à-
þò âûđàæáí èà èí òàđāñŭ è òđāáíâáí èÿ í á òīēüēī í āī īñđāāñòāáí í ũō
ñóáúáēōīâ, í ī è ēđóí í ũō ñīōēàēüí ũō āđóí ī è íáŭí īñòáé (ēēaññīâ,
ññēīâèé, ì áæēēaññīâŭō è áí òòðēēēaññīâŭō āđóí ī è ò.ä.) –ýōī âòīđīé
âēä ñóáúáēōīâ īīēēōēēē.

Òđàòēē âēä íáí àđóæēâààòñÿ èèøü ī ðē áí èì àòáēüí īī í àáēþäá-
í èè çà ääÿòáēüí īñòŭþ īīēēōē÷añēēō ñòđóēòóđ è īđāáí èçàōēē. Í à-
ī ðēì áđ, â ī ðāâèòáēüñòāá, äđóāēō āīñóāāđñòāáí í ũō īđāáí àō í á āñá
íáēääàþò ðāàēüí íé âīçí íæí īñòŭþ âēēÿòü í à īīēēōēēó; â ī àđòēÿō
đáøáí èÿ âûđàáàòŭâàþòñÿ, à ÷añōí è ī ðēí èì àþòñÿ āañŭì à óçēīé
āđóí ī īé èèö. Òàēēà āđóí ī ũ, êīòīđŭâ âûääēÿþòñÿ â īīēēōēēâ ñāīâé
ññīññīáí īñòŭþ êīí öáí òðēđīâàòü ì íãóŭañòāī âēañòè, í àçŭâàþò īīēē-
òē÷añēīé ÿēēòīé è áþđīēđàòēáé.

Раздел II. Понятие и сущность личности

×òì æá òàêîá èè÷í îñòü?Í ðàãñòààèòàèè ñîèîèîîèè è ì ñèîîèîîèè ìòàá÷àòò ì î-ðàçí îî ó í à ÿòîò àîî ðîñ, è á ðàçí îîáðàçèè èò ìòàòîîá, à ìò÷àòòè è á ðàñîîæàáí èè ì í áí èé ì î ÿòîî ó ì îáîáó ì ðíÿäèÿàòñÿ ñèîæ-í îñòü òàêîîá ÿäèáí èÿ, èàè èè÷í îñòü.

Òàðòè èí «èè÷í îñòü» («personality») á áí äèèéñèîî ÿçóèá ì ðíèñîîèèòò ìò èàòèò ñèîîá «persona». Áí à÷àèá ÿòî ñèîîá íáíçí à÷àèí ì àñèè, èîîîðóá í àááááèè àèòàðó áí àðáí ÿ òàòòðàèüí îáí ì ðàãñòààèáí èÿ á àðááí àððà÷à-ñèîèé àðáí á. ÿòîò òàðòè èí èçí à÷àèüí î óèàçóááè í à èîî è÷àñèóò èèè òðààè÷àñèóò òèáóòó á òàòòðàèüí îî äàèñòàèè. Òàèèè îáðàçí, ñ ñàí îáí í à÷àèá á ì îî ÿòèá «èè÷í îñòü» áüè àèèò÷àí áí àøí èé, ì îááðòîí îñòü ùé ñîèèèèüí ùé îáðàç, èîîîðóé ì ðèí èí ààò èí àèàèäòàèüí îñòü, èîîáá èáðà-àò îî ðàáááèáí í ùá æèçí áí í ùá ðíèè, ò.á. í áèáÿ «èè÷í à», îáòàñòàáí í îá èèòî, îáðàòáí í îá è îèðóæàòòèè . ×òíáü ñîñòààèòò áíèáá ì îèí îá ì ðàã-ñòààèáí èá ì ì îîáí îáðàçèè çí à÷áí èé ì îî ÿòèÿ èè÷í îñòü, îáðàòèò ñÿ è àçèÿäáí í áèîîðóó ì ðèçí áí í ùò òáíðàòèèîá á ÿòíé îáèáòèè. Í áí ðè-í àð, Êàððè ðíæàðñ ì èñòóááè èè÷í îñòü á òàðòè èí àò «ñàí îñòè» èàè îðá-í èçí áááí í óò, àíèáí àðáí áí í óò, ñóáúáèòèáí î áíñ ðèí èí àáí óò ñòó-í îñòü, ñîñòààèÿòòò ñàí óò ñàðòààèèí ó í àøèò ì áðàæèááí èé. Áíðáíí Í èèí îðò ì îðááèÿè èè÷í îñòü èàè òî, ÷òè èí àèàèäòóò ì ðàãñòààèÿòò ñíáíé í à ñàí îî ääèá – áí óòðáí í áá «í à÷òè», îî ðàááèÿòòò òàðàèòàð àçàèè îááèñòàèÿ ÷àèîáèè ñ ì èðòè . Á á ì îî èí áí èè ÿðèèá ÿðèèñí í à èí àèàèäòóòí á òà÷áí èá æèçí è ì ðíîîèèòò ÷àðç ðÿá ì ñèòîñòèèèèüí ùò èðèçèñíá è ááí èè÷í îñòü ì ðàãñòààò èàè òóò èèèÿ ðàçóèüòàòîîá èðèçèñíá. Äæèðáæ Êàèèè ðàññè àòðèááè èè÷í îñòü èàè ì ðèñóòèè èàæáíí ó èí àè-àèäòóòí ó óí èèèèüí ùé ñî îñíá îñíçí áí èÿ æèçí áí îáí îî ùò. Ñíáñáí àðòáóò èîí òáí òèò ì ðàáèèæèè ðÿèí îî ä Ëàòòàè, èîîîðóé ñ÷èòàè, ÷òè ÿäòè èè÷í îñòü íé ñòòèèòòòòò îáðàçóàòñÿ øàñòí àäòàòòò èñòîáí ùè è ÷àð-òáí è. Àèüááðò Ááí áóòà ðàññè àòðèááè èè÷í îñòü á àèáá ñèîæè îáí ì ðí-òáññá í áí ðàðòóáí îáí àçàèè îáèèÿí èÿ èí àèàèäòóòí á, ì îááááí èÿ è ñèòòá-òèè. Ñòèèü ÿáí àÿ í àñòîîæàñòü ì ðèááááí í ùò èîí òáí òèè í áááóññè ùñèáí - í î ì îèàçóáááò, ÷òè ñí ááðæáí èá èè÷í îñòè ñ ì îçèèèè ðàçí ùò òáíðàòè÷à-

ñêëõ ì ðáãñòààëáí èé ãîðàçáí ì í îãîãðáí í áá, ÷áí ì ðáãñòààëáí í îá á ì áð-
âíí à÷áëüí íé êíí òáí òèè «áí áøí áãí ñîèàëüí íãí íáðàçà»¹.

Àùá íáíí ì ðáãñòààëáí èá èè÷íñòè: «Èè÷íñòù -ýòí òàðàèòáðí ùá
÷áðòù ì íáãááí èý îðááëüí íãí ÷áëíááèá». Òàèèì íáðàçáí, èè÷íñòù
á ýòí ñèó÷áá áùáíáèòñý èç ì íáãááí èý, ò.á. ÷üý-òí èè÷íñòù ñ÷èòá-
àòñý ì ðè÷èííé áãí (áá) ì íáãááí èý. Ê ýòí ò ì íæíí áíááàèòù, ÷òí áí
ì í îãîãðáí ì ðáãñòààëáí èýõ èè÷íñòè ì íá÷áðèèááòñý, ÷òí ê ÷èñèó èè÷-
íñòí ùò í á îóíñýòñý ì ñèòíèíáè÷áñèèà èá÷áñòáá ÷áëíááèá, òàðàè-
òáðèçòòùèá áãí ì íçí ááàòáëüí ùá ì ðíòáññù èèè èíáèèáóáëüí ùé
ñòèèü ááýòáëüí ìñòè, çà èñèèò÷áí èáí òáò, êíòíðùá ì ðíýáëýòñý á
îóí íøáí èýõ ê èòäýì, á íáùáñòáá.

Êàè îòí á÷àòò Ë. Õüáëè è ß. Çèãèáð, áíëüøèíñòáí òáíðáòè÷á-
ñèèõ ì ðáãñòààëáí èé èè÷íñòè ñíááðáèò ñèááòòùèá íáùèá ì íèíæá-
í èý:

➤ ì íá÷áðèèááòñý çí á÷áí èá èí áèáèáóáëüí ìñòè, èèè èí áèáè-
áóáëüí ùò ðàçèèèè. Á èè÷íñòè ì ðáãñòààëáí ù òàèèá ìñíáùá èá÷á-
ñòáá, áèáíáàðý êíòíðùì ááíí ùé ÷áëíááè ìòèè÷áòñý îò áñáò ìñ-
òáëüí ùò èòäáé. Êðíí á òíáí, ì íí ýòù, èàèèá ñí áòèòè÷áñèèà èá÷áñò-
áá èèè èò êíí áèí àòèè ìòèè÷àòò íáí ò èè÷íñòù îò áðóáíé, ì íæíí
òíëüèí ì óòáí èçó÷áí èý èí áèáèáóáëüí ùò ðàçèèèè;

➤ èè÷íñòù ì ðáãñòááò á áèáá í áèíáé áèí ìòáòè÷áñèíé ñòðóèòóðù
èèè ìðááí èçàòèè. Ì íáãááí èá èí áèáèáóóì à, áíñòóíí íá í áí ìñðáãñò-
ááí íí ò í ááèòááí èò, ì í èðáèíáé ì áðá ÷áñòè÷í ðáññì àòðèááòñý
èàè ìðááí èçíááí íá èèè èí ááðèèðíááí íá èè÷íñòùò. Áðóáèè è
ñèíááí è, èè÷íñòù - ááñòðáèèèè, ìñí íááí í áýí á áùáíááò, ì íéó÷áí-
í ùòá ðàçóèùòá í ááèòááí èý çà ì íáãááí èáí ÷áëíááèá;

➤ ì íá÷áðèèááòñý ááæííñòù ðáññì îðáí èý èè÷íñòè á ñíòóíí-
øáí èè ñ æèçí áí íé èñòíðèáé èí áèáèáóóì à èèè ì áðñí áèòèááí è
ðàçáèèèè. Èè÷íñòù òàðàèòáðèçòáòñý á ýáíèòòèííí ì ðíòáññá á
èá÷áñòáá ñóáúáèòá áèèýí èý áíòóðáí íèò è áíáøíèò òàèòíðíá,
áèèò÷áý ááí áòè÷áñèèè è áèíèíáè÷áñèèè ì ðááðáñí íèíæáí íñòù,
ñîèàëüí ùé ì ùò è ì áí ýòòùèáñý íáñòíýòáëüñòáá ì èðóæàòòùé ñðá-
áù;

➤ èè÷íñòù ì ðáãñòààëáí à òáí è òàðàèòáðèèèèèè è, êíòíðùá îò-
áá÷àòò çà òñòíé÷èáùá òíðí ù ì íáãááí èý. Èè÷íñòù èàè òàèíááý

¹ Õüáëè Ë., Çèãèáð ß. Òáíðèè èè÷íñòè. Ñí á., 1997. Ñ.22-23.

Í añi îòðÿ í à âûøáí àðà÷èñëáí í ûà òî÷èè ñîî ðèèîñí îâáí èÿ, îî ðà-
 ääëáí èÿ èè÷í îñòè ó ðàçí ûò ààòîðîâ ñóòàñòàáí í î ààðüèðòò. Õàèè
 îáðàçí, îò àòè, ÷ò èè÷í îñòü ÷àòà àñáí îî ðàääèÿòò èàè ÷àèîâèà
 â ñîâèéîí í îñòè àâî ñîèàèüí ûò, î ðèîðàðáí í ûò èà÷àòà. Ýò çí à÷èò,
 ÷ò è èñéó èè÷í îñòí ûò í à îòî îñÿòñÿ òàèèà îñîááí í îñòè ÷àèîâèà,
 èîòîðòà ááí îèè è÷àèè èèè Õèçèèèàè÷àèè îáîñèèàèáí û, í èèè í à
 çààèñÿò îò æèçí è à îáòàñòà. Á îî ÿòèà «èè÷í îñòü» îáò÷í î àèèò÷à-
 ðò òàèèà ñîâèéòà, èîòîðòà ÿàèÿòñÿ áèèà èèè ò áí àà òñòèé÷èàòè è
 è ñàèàòàèüòòòò îá èí àèèàòàèüí îñòè ÷àèîâèà, îî ðàääèÿòò ááí
 çí à÷èò ûà äèÿ èòàèè îñòòè èè.

Èàè óàá îò à÷àèñü, â îîâèááí ááí îî è í àó÷í î ÿçóèà î÷áí ÷à-
 òî àñòðà÷òòñÿ í àðÿó ñ òàðè èí îî «èè÷í îñòü» òàèèà òàðè èí û, èàè
 «÷àèîâèà», «èí àèèà», «èí àèèàòàèüí îñòü». Í áíçí à÷òò èè îî è îâè
 è òò æà òáí îî áí èèè ò àæáó í èè è àñòü èàèèà-òî ðàçèè÷èÿ?

× àòà àñáí ÿòè ñèèà òî îòðàäèÿòñÿ èàè ñèè îî èè û, í î àñèè îî-
 òîàèòü ñòðîâè è îî ðàääèáí èò ÿòèè îî ÿòèè, òî î îæí î îáí àðòàèòü
 ñóòàñòàáí í ûà ñî ùñèèàòà îòàáí èè.

× àèîâèà– îî ÿòèà ñàí îá îáòà, ðîâèèà, àááóòàà ñàí à îðèèñòèæ-
 ááí èà ñ î îî áí òà âòàèèà èÿ Homo Sapiens.

Èí àèèà– ÿòè àèè è÷í èè ðàñòàèèèè ÷àèîâèà÷àèèè ðèèà,
 èí èðàòí èè í îñòàèü àñò ñîèàèüí ûò è îñèèèèàè÷àèèè ÷àðò ÷à-
 èèà÷àòà: ðàçòè à, áèè, îîðàáí îñòàè, èí òàðàñí à è ò.á. Í î ÿòèà
 «èí àèèà» â ÿòè ñèó÷à òî îòðàäèÿòñÿ â çí à÷áí èè «èí èðàòí èè ÷à-
 èèèà». Í ðè òàèèè îñòàí îâèà áí ðèè í à Õèèèèðòòñÿ èàè îñîááí í î-
 ñòè àèèèèè ðàçèè÷í ûò àèèèèàè÷àèèè Õàèòîðîâ (áèçòàñòí ûò îñ-
 ááí í îñòàè, îèè, òàí îáðàò áí òà), òàè è ðàçèè÷èÿ ñîèàèüí ûò òñè-
 àèè æèçí àäÿòàèüí îñòè ÷àèîâèà. Í áí àèè îèè îñòüòò àñòðàèèè-
 àòüñÿ îò àèèèèè ÿòèè Õàèòîðîâ í àáíçí îæí î. Í ÷àèèáí, ÷ò ñóòà-
 ñòòòò áèèèèà ðàçèè÷èÿ òàæáó æèçí àäÿòàèüí îñòüòò ðàááí èà è
 àçòèñèèà ÷àèîâèà, ÷àèîâèà òàðàíáòòí îâè îáòàñòà è áèèà ðàçàè-
 òò èñòèðè÷àèèè ÿí îò. Á òàèÿò îòðàèèà èÿ èí èðàòí î-èñòèðè÷èèè
 îñîááí í îñòè ðàçàèèèè ÷àèîâèà í à ðàçèè÷í ûò òðèèáí ÿò ááí èí àèè-
 àòàèüí îâè è èñòèðè÷èèè ðàçàèèèè í àðÿó ñ îî ÿòèè «èí àèèà»
 èñí îèüçòò è îî ÿòèà «èè÷í îñòü». Èí àèèà â àáí îî ñèó÷à ðàñ-
 ñò àòèèàòòñÿ èàè îò ðàáí èè òò áí ò àèÿ Õòðè èðèááí èÿ èè÷í îñòè îò
 èñòèáí îâè ñîñòèÿ èÿ.

Èè÷í îñòü– èòèà ðàçàèèèè èí àèèèà, í àèèèà îèèèà áí èèèà-
 í èà àñò ÷àèîâèà÷àèèè èà÷àòà.

Èòàè, â ì îî áí ò ðíæääí èý ðáááí îé àùà í à yâëÿàòñÿ èè÷í îñòùþ. Î í àñáâí èèøü èí àèàèä. Â.À.×óèáí îâ îòì à÷àò, ÷òí äëÿ òíðì èðíâá- í èÿ èè÷í îñòè èí àèàèäó í óáí î ì ðíéòè îí ðáááèáí í Ûé ì óòü ðàçàèðèÿ, è óèàçùáààò äáá ãðóí ì Û óñèíâèé äëÿ ÿòíâí ðàçàèðèÿ: áéíèíâè÷àñèèà, ááí àòè÷àñèèà çàáàòèè, ì ðááí îñòèè è ì àèè÷èà ñíòèàèüí îé ñðááù, ì èðà ÷àéíâá÷àñèèé éóèüðóðù, ñ èíðìðùí ðáááí îé àçàèì îááéñòáóàò.

Èí àèàèäóàèüí îñòü ì îáí î ì ðáááèèòü èàè ñíâíéóí í îñòü ÷àðò, îò- èè÷àþùèò îáí îâí èí àèàèäà îð äðóâíâí, ì ðè÷àì ðàçèè÷èÿ ì ðíâíâÿòñÿ í à ñàì Ûò ðàçí Ûò óðíâí ÿò: áéíòèì è÷àñèèì, í áéðíòèçèèèíâè÷àñèèì, ì ñèòíèíâè÷àñèèì, ñíòèàèüí îí è äð.

Ñèñòàì à «èè÷í îñòü èàè îáúáèò» ì ðáááèòáàò â èà÷àñòáá ì ðáááèáí- í îé ñèñòàì Û í àò÷í Ûò ì îí ÿòèé, îððáæàþùèò í áéíòèðùà ñóùàñòááí- í Ûà ñâíéñòááí îðì àòèáí Ûò òðááíâáí èé, ì ðáááÿâëÿáì Ûò ñíòèàèüí Û- ì è îáùí îñòÿì è èò ÷èáí àì .

Èè÷í îñòü èàè ñóáúáèò ñíòèàèüí Ûò îòí îøáí èé òððàèòàðèçóáò àâ- òíí îí í îñòü, ì ðáááèáí í àÿ ñòáí áí Û í àçààèñèì îñòè îð îáùàñòáá, ñí î- ñíáí îñòü ì ðíòèáí îñòèàèèòü ñááÿ îáùàñòáó. Èè÷í àÿ í àçààèñèì îñòü ñí î ðÿèáí à ñ òí áí èàì àèàñòáíâàòü í àâ ñíáíé, à ÿòí ì ðááí îéàááàò í à- èè÷èà ó èè÷í îñòè ñàì îñíçí áí èÿ, ò.á. í à ì ðíòè ñíçí áí èÿ, ì Ûøèáí èÿ è áíèè, à ñí îñíáí îñòü è ñàì îáí àèèçó, ñàì îíòáí èà, ñàì îéíí òðèèþ.

×àéíâáè ÿâëÿòñÿ èñòèðè÷àñèèì, ñíòèàèüí Ûì è éóèüðóðí Ûì ñó- ùàñòáíì .È ÿòí ì îçàíèÿàò ì îí ÿòü, ÷òí áâí ì ðèðíâá í à ÿâëÿòñÿ ÷àì-òí àáòíì àòè÷àñèè çàááí í Ûì, à ñòðèèòñÿ â èàæáíé éóèüðóðà ì îñíâí àì ó.

Èòàè, ì îí ÿòèà «èè÷í îñòü» áâíâèòñÿ äëÿ áùááèáí èÿ, ì îá÷àðèèè- í èÿ í áí ðèðíâí îé («í àâí ðèðíâí îé», ñíòèàèüí îé) ñóùí îñòè ÷àéíâáè è èí àèàèäà, ò.á. àèòáí ò ááèàòñÿ í à ñíòèàèüí îí í à÷àè. Èè÷í îñòü - òáéíòè îñòü ñíòèàèüí Ûò ñâíéñòá ÷àéíâáè, ì ðíâíéòè îáùàñòááí í îâí ðàçàèðèÿ è áèèþ÷àí èÿ èí àèàèäà â ñèñòàì ó ñíòèàèüí Ûò îòí îøáí èé ì îñðááèòáíì àèòèáí îé ááÿòàèüí îñòè è îáùáí èÿ.

Â ñíòèèíâè÷àèè èè÷í îñòü îí ðáááèÿòñÿ èàè:

➤ ñèñòàì îíâ èà÷àñòá èí àèàèäà, ì ðáááèÿáì îâ áâí áèèþ÷àí í î- ñòùþ â îáùàñòááí í Ûà îòí îøáí èÿ è ì ðíâíâëÿþùàñÿ â ñíâí àñòí îé ááÿ- òàèüí îñòè è îáùáí èè;

➤ ñóáúáèò ñíòèàèüí Ûò îòí îøáí èé è ñíçí àòàèüí îé ááÿòàèüí îñòè.

Ï îí ÿòèà «èè÷í îñòü» ì îéàçùáààò, èàè â èàæáíì ÷àéíâáè èí àèàè- äóàèüí î ì ððáæàþòñÿ ñíòèàèüí î çí à÷èì Ûà ÷àðòü è ì ðíâíâëÿòñÿ áâí ñóùí îñòü èàè ñíâíéóí í îñòü àñáò îáùàñòááí í Ûò îòí îøáí èé.

Èè÷í îñòü è îáùàñòáí àçàèì îááéñòáóþò â ì ðíòáññà ñíòèàèèçàòèè: îáùàñòáí ì àðáááàò ñíòèàèüí î-èñòèðè÷àñèèè ì Ûò, í îðì Û, ñèì áíèÛ, à èè÷í îñòü óñâàèèàò èò â çààèñèì îñòè îð ñâíéò èà÷àñòá.

Ñi ûñëî ï ðîöãñà ñîëàëèçàöèè í à áà ðáí í èõ ñòàöèÿõ ÿäëÿàõñÿ ï îëñé ñáíááí ñîëàëüí îáí ï àñòà.

Â ñîëèëîíàèè áûááëÿþñÿ áàà óðíáí ÿ ñîëàëèçàöèè: ï áðàè÷í ùé è àòíðè÷í ùé. Í à èàæáí èç ÿòèò óðíáí áé ááéñòáòþò ðàçèè÷í ùá áááí òû è èí ñòèòóòû ñîëàëèçàöèè. Áááí òû ñîëàëèçàöèè – ÿòí èíí-èðáòí ùá èþáè, îòáàòñòááí í ùá çà ï áðááá÷ó èóëüòóðí îáí îí ùòà. Èí-ñòèòóòû ñîëàëèçàöèè – ÿòí ó÷ðáæááí èÿ, èíòíðûá áèèÿþò í à ï ðîöãñ ñîëàëèçàöèè è í áí ðàáèÿþò ááí.

Í áðàè÷í áÿ ñîëàëèçàöèè ï ðîëèñòíàèò á ñòáðà ï áæèè÷í îñòí ùò îòí îøáí èé á ï àèÛò áðóí ï àò. Á èà÷áñòáá ï áðàè÷í ùò áááí òíá ñîëà-èèçàöèè áûñòóí áàò áèèæáéøáá îéðóæáí èá èí áèáèáá: ðíáèòáèè, áèèçèèá è ááèüí èá ðíáñòááí í èèè, áðóçÿ ñáí ùè, ñááðñòí èèè, áðá÷è, òðáí áðû è ò.á. ÿòè èþáè, íáùàÿññü ñ èí áèáèáí, îèàçûááþò áèèÿí èá í à òíðí èðíááí èá ááí èè÷í îñòè.

Âòíðè÷í áÿ ñîëàëèçàöèè ï ðîëèñòíàèò í à óðíáí á áíèüøèò ñîëà-èèüí ùò áðóí ï è èí ñòèòóòíá. Áòíðè÷í ùá áááí òû – ÿòí òíðí àèüí ùá îðááí èçàöèè, îèèèèèè ùá ó÷ðáæááí èÿ: ï ðááñòááèèèè ááí èí èñò-ðàèèè øèèèü, áðí èè, áíñóááðñòáá è ò.á.

Èàæáí è áááí ò ñîëàëèçàöèè áááò áèÿ èè÷í îñòè òí, ÷áí ó á áá ñòáí îáèáí èè ï îæáò í áó÷èò è áíñí èòáòáèü. Áááí òû ï áðàè÷í íé ñî-èèèèçàöèè áçàèí îçáí áí ÿáí ù è óí èááðñòáèüí ù. Áááí òû áòíðè÷í íé ñîëàëèçàöèè ááéñòáòþò óçèíñí áèèèèèèèèèèèè, ò.é. èàæáí èè-ñòèòóò í àòáèáí í à ðáøáí èá ñáíèèò çááá÷ á ñíòááòñòáèè ñí ñáíèè è èóí èèèè è¹.

Ñîëàëèçàöèè ï ðîííàèò ÿòáí ù, ñíáí áááþèèá ñ òáè í àçûáááí ùí è æèçí áí í ùí è èèèèè è, èàæáí è ÿòáí èíòíðûò ñí ðíáíæáááòñÿ ááóí ÿ áçàèí îáí ï èí ÿþùèè è áðóá áðóáá ï ðîöãñíáí è: ááñîëàëèçàöèèé è ðáñîëàëèçàöèèé.

Ááñîëàëèçàöèè– ÿòí ï ðîöãñ îòó÷áí èÿ îò ñòáðûò óáí íñòáé, í îðí, ðíèáé è ï ðááèè ï îááááí èÿ.

ðáñîëàëèçàöèè– ÿòí ï ðîöãñ îáó÷áí èÿ í îáùí óáí íñòÿí, í îð-í àí, ðíèÿí è ï ðááèèèè ï îááááí èÿ á çáí áí ñòáðûò.

Óðáéá áûááèÿè ðÿá ï ñèòíèíàè÷áñèèò ï áðáí èçí îá ñîëàëèçàöèè: èí èòáèèþ, èááí èèèèèèèèèèè, ÷óáñòáí ñòûáá è áèí ù.

Èí èòáèèé í àçûáááòñÿ îñçí áí í áÿ ï îí ùèèá ðáááí èá èíí èðíááòü ï ðáááéáí í óþ ï îááèü ï îááááí èÿ.

¹ Óðíèíá Ñ.Ñ. Ñîëèëîíàèèÿ: ó÷ááí èè áèÿ áóçíá. Í ., 1997. Ñ.213.

Èäáí òèòèèàöèÿ- ÿòí ñí îñíá îñçí áí èÿ ï ðèí àäèäæí îñòè é òíé èèè èí íé íáùí îñòè. Í ñí íáí íá äèèÿí èà çäáñü íêàçûââàò áèèæàéøáá íêðóæáí èà ðáááí èà.

Èí èòàöèÿ è èäáí òèòèèàöèÿ ÿäèÿðòñÿ ï îçèòèáí ùí è ï áðáí èç- ï áí è, ï îñêíèüèó í àöáèáí ù í à òñáíáí èà ïí ðáááèáí í íáí òèí à ï íáááá- í èÿ. Ñòùä è áèí à ï ðááñòàäèÿðò ñíáíé í ááàòèáí ùá ï áðáí èçí ù, ò.è. íí è ï íááäèÿðò èèè çáí ðáùàðò í áèíòíðùá íáðàçöù ï íááááí èÿ.

×óáñòàà ñòùäà è áèí ù òáñí î ñáÿçáí ùäðóá ñ äðóáíí è ï ï÷òè í áðàçèè- ÷èí ù, íáí àèí ï áæáó í èí è èí àðòñÿ ïí ðáááèáí í ùá ðàçèè÷èÿ. Ñòùä íáù÷í ï áññíòèèðóáòñÿ ñ í ùóùáí èáí, ÷òí ááñ ðàçíáèà÷èèè è ïí îçíðèèè. Ýòí ÷óáñòáí îðèáí òèðíááí í í à áíñí ðèÿòèà ï îñòóí èíâ èí äèèèèä äðóáè- ï è èðáüí è. Í ùóùáí èà áèí ù ñáÿçáí í ñ áí óððáí í èí è ï áðáæèááí èÿí è, ñ ñáí ïíòáí èíé ÷áèíááèíí ñáíèò ï îñòóí èíâ. Í áèàçáí èà çäáñü ñí ááðøáàòñÿ ñáí èí ñíáíé, èíí òðíèèèðòðùáé òíðí íé áùñòóí áàò ñí ááñòù.

Òáíðèÿ çàðèèèüí íáí «B» àí áðèèèáí òà ×.Õ. Êóèè çàèèð÷áàòñÿ á òíí, ÷òí, çàòèèèèèðíááá áíçááèñòáèà í à òíðí èðíááí èà èè÷í îñòè íê- ðóæàðùáé ñðááù, íí íòí à÷áàò èçáèèðáàèüí ùé òàðàèòàð ï íááááí èÿ èè÷í îñòáé. Á çááèñèí îñòè íò ñèòóáöèè èè÷í îñòù áááí òèðóáòñÿ è í áé, èçáèèðáÿ äèÿ ñááÿ ïí ðáááèáí í óð ðíèü. Í í ï í áí èð ×.Õ. Êóèè, íòèè- ÷èòáèüí íé îñíááí í îñòùð èááè, èí áí áí è èíòíðíé ÿäèÿðòñÿ ï áñòí- èí áí èÿ ï áðáíáí èèòà, áùñòóí áàò í áèèè òàðàèòàðíí ùé òèí ÷óáñòàá, èíòíðíé ï íæí í í àçáàòü «÷óáñòáíí ï íááí» (my-feeling) èèè «÷óáñòáíí ï ðèñíáíáí èÿ»(senseofappropriation). Êóèè ï îñòááèè ï áðáá ñíáíé çááá- ÷ó èññèááíáàòù ï ðíòáññ ï îñòáí áí í íáí ï íí èí áí èÿ èè÷í îñòùð íòèè÷èÿ ñáíááí «B» íò äðóáèò èè÷í îñòáé. Á ðàçóèüòàòà èññèááíááí èé íí ï ðè- øáè è áùáíáó, ÷òí ñòáííáèèáí èà èííòáíòèè ñíáñòááí í íáí «B», áí- ï áðáùò, ï ðááííèèááàò äèèòáèüí ùé è ï ðíòèáíðá÷èáùé ï ðíòáññ, áí- áòíðùò, í à ï íæáò îñòùáñòáèÿòñÿ ááç ó÷áñòèÿ äðóáèò èè÷í îñòáé, ò.á. ááç ñíòèèèüí íáí íêðóæáí èÿ¹.

Èç ï íí ÿòèÿ ñáí îñòè ñèááóáò èííòáíòèÿ çàðèèèüí íáí «B». Êàæáùé ÷áèíááè, ï í ï ðááííèèíæáí èð ×.Õ. Êóèè, ñòðíèò ñáíá «B», îñí íáùááÿññü í à áíñí ðèí ÿòùò èí ðááèèèèÿò äðóáèò èðááé, ñ èíòíðùí è íí áñòóí áàò á èííòáèò. Ñóùáñòáòáò ï í ï áí ùøáé ï áðá ááá áíñí ðèÿòèèÿ «B»: áí-ï áðáùò, áíñí ðèÿòèè «B» ÷áðàç ñáí íáí ñááÿ, áí-áòíðùò, áíñí ðèÿòèè «B»á íòðáæá- í èè äðóáèò. Äðóáèè è ñèíáàè è, äèÿ èí äèèèèä ááæí í í à òíèüèí òí, ÷òí íí áóí áàò í ñááá ñáí, í í è òí, ÷òí áóí àðò í í áí äðóáèà. Í ù èññí íèüçóáí

¹ Áí èèíá P.Á., Í îñòíááÿ È.Á. Ñíòèíèíáèÿ á áíí ðíñáò è íòááòáò. Í ., 2008. Ñ. 16-28.

ī ðāāñòāāēāī ēy äðóāēō ī í āñ ñāī ēō ēāē çaðēāēī ē ñóāēī ī ñāī ēō ñāāā īī òīī ó īòðāæāī èþ, ēīōīðīā òāī íāí àðóæēāāāī . Çaðēāēüī íā «B» āēēþ÷āāò òðē ēīī īīī āí òà: āīñī ðēyðēā ēí äēāēāā äðóāēī è; ðāāēōēy äðóāēō í à ēí äēāēāā; āīñī ðēyðēā ēí äēāēāīī ðāāēōēē í à í āāī.

Èäāē ×.Õ. Èóēē īīēó÷ēēē ðaçāēòēā ā òāīð÷āñòāā Äæīðāæā Åað-āāðòā Ì èāā, ðaçðāāíòāāøāāī òāīðèþ, ī ðē īīī īùē ēīōīðīé īīæí īīī ēñāòü è íáúyñí èòü òī, ēāē ēí äēāēā āīñī ðēí èí āāò äðóāēō èē÷íī-ñóāé. Ðaçóēüòāòīī ēññēāāīāāī èé Ä.Å. Ì èāā ñòāēā ēīī òāī òēy «íāíá-ùāí í íāī äðóāīāī», āīī īēī yþùāy òāīðèþ çaðēāēüī íāī «B».

Ñīāēāñī ī èäāyī Ä.Å. Ì èāā, «íāíáùāí í úé äðóāīé»– yōī òāí í īñòē è ñòāí āāðòü, ēīōīðūā ðaçāāēyþòñy í äēīōīðīé äðóīīīé, òīðī èðóþò ó ÷ēāí íā yōīé äðóīī ù ēí äēāēāóāēüī úé «B-íáðaç». Èí äēāēā īòāí èāāāò ñāīē āāēñóāēy è í àðóæí īñòü ā ñīîðāāðñóāēē ñ ī ðāāñòāāēyāī ùī è īòāí èāī è āāī «íāíáùāí í íāī äðóāīāī», èāē áú ñī īòðēò í à ñāāy ñī ñòī-ðīī ù. Èí äēāēā ā ī ðīöāññā íáùāí ēy āñòāāò í à ñāñōī äðóāēō ēí äēāē-āīā è äēāēò ñāāy äðóāīé èē÷íīñòüþ. Ì ñīçí àí èā «íāíáùāí í íāī äðóāī-āī» ī ðāāī īēāāāò ī ðīöāññū, áaç ēīōīðūō īīī í āāīçí īæí ī: ī ðēí yðēā ðīēē è ēñī īēí āí èā ðīēē.

Áí āñ ñāīé āēēāā ā ðaçðāāíòēó ī ðīāēāī ù èē÷íīñòē è Ç. Õðāéä. Å òāīðēē ī ñēðīāí àēēçā açàēī íāāēñóāēā èē÷íīñòē è íáùāñóāā īñī ùñ-ēyāòñy, ñ íāí íé ñòīðīī ù, èāē ēīī òēēēò ñāæó ñòðāí èāí ēyī è ēí äē-āēāā, à ñ äðóāīé – íāðāí è÷āí ēyī è è í àēaçāí ēyī è çā èō í àðóøāí èā, òñòāí āāēēāāāī ùī è íáùāñóāīī .

Ç. Õðāéä ī ðīòēāīīīñòāāēē ī ðēí òēī ðāāēüī īñòē è ī ðēí òēī óāī-āīēüñóāēy èāē āāā īñī íāí ùō āāēæóùēō ñ àðāí èçí à ā ñēðēēā ÷āēī-āāēā. Ì ðēí òēī ðāāēüī īñòē ñīñòīēò ā òīī , ÷òī āāēāēī í à āñā æāēāí ēy īī íáúāēòēāí ùī ī ðē÷ēí àí ñīñòò áùòü óāīāēāòāīðāí ù í àí àäēāí íī. Ì àí ðēí äð, èāòīī ñ ù íā āñāāāā ñīæāí īīéòē í à ñēyæ, ò.é. èāāò āīæäü; çēí íé ā í àøāí ēēēí àòā yōī āīíáùā í āāīçí īæí ī: í óæí ī èēāí æāāòü èāòā, èēāí ñīāāðøàòü ñ÷āí ù äēēòāēüī íā ñíòāøāñóāēā. Ì ðēí òēī óāīāīēüñóāēy ñāyçāí ñ āāēñóāēāí ñēðē÷āñēēò ēí ñòāí òēē. «Ì í ī», ñī-āāðæāùāā ēí òāí ñēāí ùā æāēāí ēy, òðāáóáò ñò ÷āēīāāēā (ñò «B») í à ñāēāí í íāī èō óāīāēāòāīðāí ēy. «Ñāāðð-B», ò.á. ñīāīéóíī īñòü òāí íī-ñóāé, í īðī , èāāāēīā, īīēó÷āí í úō ÷āēīāāēīī ñò ñēðóæāí ēy, òðāáóáò ñò «B», ÷òíáù āāī āāēñóāēy ñīîðāāðñóāīāāēē í īðī àí ; í àðóøāí èā èō ī ðē-āīāēò ē í àēaçāí èþ èēē ñíòāðā èþāāē è óāāæāí ēy ñī ñòīðīī ù çí à÷ē-í ùō äðóāēō. «Ñāāðð-B» āīī ēīùāāò ā ñāāā ñīòēāēüī úé ēīī òðīēü, à ñí-òīī ó yòó ēí ñòāí òèþ í äēüçy īīēí īñòüþ ñòīæāāñóāēyòü ñ æāēāí èāí . Ì ī ñíòēāīðā÷ēy ñāæó æāēāí èāí è òðāāíāāí ēyī è «Ñāāðð-B» ā íā-

uaì í àò, ò.é. i ðè óñēīāèè íāèààáí èy «Ñāāðð-β» i îēīæèðàèüí î îöā-
 í èàààì ûì è ÷āððàì è ÷āēīāāè î îæàð í àäāyòüñý í à îāīáðáí èà ñî-
 ðīí û îēðóæáí èy, à ñēāāīāàðàèüí î, āāī ñòðàì èáí èy áûòü óāàæààì ûì
 è ëþàèì ûì áóäóò óāīāēàðāīðáí û. Êðīì á òīāī, ñàì òàèð āīñòèæáí èy
 èāāàèà èèè î ðèāèèæáí èy ê í àì ó î îæàð ñòàòü èñòī÷í èēīì î÷áí ü èí-
 òáí ñèáí îāī óāīāīēüñòāèy áí á ñîíòí āñáí èy ñ îæèäààì îé îöāí êīé äðó-
 āèð ëþāáé (õīòy â îñī îāá yòīāī óāīāīēüñòāèy āñā ðāáí î èāæèð äàð-
 ñèèé îí ûð, à èì áí í î îāīáðáí èà ðīāèðàèéáé èèè èèð, çàì áí yâøèð èð).

Äáí í óþ î ðīāèäì ó ðāññī àððèäàèè è í àøè ñîíòà÷āñòāáí í èèè.
 Ñ òī÷èè çðáí èy Ä.Ī . Óāðīāàòīāà, èè÷í îñòü ñēāäóàð îðèè÷àòü îð î îíí y-
 òèé «èí äèâèä» è «èí äèâèäóàèüí îñòü». Èè÷í îñòè î ðèñòüà òāèäy ñèñ-
 òàì à èí òàðāññī: î îèèðè÷āñèèà, yéīí îì è÷āñèèà, í ðāññòāáí í ûá, yñòà-
 òè÷āñèèà, èäāíēīāè÷āñèèà, î ðāññīāûá, yéīēīāè÷āñèèà, òèçèīēīāè÷ā-
 ñèèà, î áæèè÷í îñòí ûá, áûòīāûá. Èì áí í yòè ñèñòàì û èí òàðāññī yā-
 èyþòñý òāðàèðàðí ûì è äèy èè÷í îñòè.

Óāàèèì áí èì áí èà āīñ ðīñó î ñòðóèðóððà èè÷í îñòè. Ī äðâûì ó í āñ â
 ñòðáí á è ðàçðāáíðèà ñòðóèðóððû èè÷í îñòè î îāīøāè C.Ē. Ðóáèí øàèíí .
 Ä î îñēāäóþûáì â òāīðèþ èè÷í îñòè ñāīé âèèäā áí āñèè èçāñòí ûá ñî-
 āðñèèà î ñèðõīēīāè Ä.Ä. Äí áí üāâ, Ä.Ä. Êīāèèäâ, Ä.Ī . Èāíí òüāâ,
 Ä.Ī . Ī yñèüāâ, Ê.Ē. Ī èàòīí îâ è äðóāèà. Ī āññ îððý í à í āñēīēüēī ðàç-
 èè÷í ûá î îāðīāû è yòīí ó āīñ ðīñó, āñā îí è î îâ÷āðèèäèèððàðûāâ
 âèèyí èà í à òīðì èðīāáí èà èè÷í îñòè, āā ñòðóèðóððû ñîèèæèüí ûð òāè-
 òīðīā, ñāyçáé ñ îáûāñòāīì , âèèþ÷áí í îñòü ñóáúáèðà âì áæèè÷í îñòí ûá,
 îáûāñòāáí í ûá îðí îøáí èy.

Ñ òī÷èè çðáí èy Ä.Ä. Äí áí üāâ, ñòðóèðóððà èè÷í îñòè ñèèäâûāàðñý
 î îñòāí áí í â î ðīðāññī ñîèèæèüí îāī ðàçâèðèy èí äèâèäâ, yāèyññü ñāīá-
 íáðàçí ûì î ðīāóèðì yòīāī ðàçâèðèy. Ñòðóèðóððà èè÷í îñòè, î î āāñ î í á-
 í èþ, âèèþ÷āðð í àèáíèäā îáûèà è àèðóàèüí ûá äèy æèçí äāāyðàèüí îñòè
 è î îāāáí èy ÷āēīāāèà êīì î èāññû āāñ îðāáí è÷āñèèð ñāīéñòā, î î îāī-
 èðàòí î îññðāāīāáí í ûá ñîèèæèüí ûì è óñēīāèyì è. Ī àèáíèäā âàèíí ûé
 èç yòèð êīì î èāññīâ – èí òāèèæèèðóàèüí ûé, ñèóæàûèèè î îèàçàðàèäàì òí-
 ñòāáí í îāī ðàçâèðèy ñóáúáèðà, ñòīðì èðīāáí í îāī ó í āāñ âāðāèèüí îāī è
 í āāðāèèüí îāī (āāñòðàèèí î-ēīāè÷āñèèāī) èí òāèèæèèðà, áí èì áí èy, ñî î-
 ññáí îñòè è îáó÷áí èþ. Ä ðāàèüí î ðàçâèðèè ÷āēīāāèà āāñ ñîèèæèüí ûá
 òóí èèèè, îáûāñòāáí í îâ î îāāáí èà, î îèèäàèèy āñāāâ ñāyçáí û ñ î ðī-
 òāññī îððàæáí èy èì îēðóæäþûāāñ î èðà, î îçí áí èàì îáûāñòāâ, äðó-
 āèð ëþāáé è ñàì îāī ñāáy¹.

¹Ñîèèèēīāèy: îññ îâû îáûāñòāáí í ûð òāīðèè / î îâ ðāâ. Ī ñèí îââ Ä.Ä. Ī ., 2008. Ñ. 156.

À.Ã. Êîââëäâ î îëäääë, ÷òî ðàçàèòèà ñòðóèòóðû èè÷íîè èääò îò ðàçðîçí áí í ûò ñâîéñòà è ñëîæí ûì èí ðàãðàëüí ûì íáðàçíâáí èÿì : í à-í ðàâëáí í îè, ñí îñíáí îèÿì , òàðàèòàðó. Ê ÿòè ñëîæí ûì ñòðóèòóð-í ûì ÿëáí áí òàì À.Ã. Êîââëäâ îòí îèò è òàì í áðàì áí ò, êîòîðóé îí í à-çûääò «ñòðóèòóðíé ï ðèðíáí ûò ñâîéñòà». Æñà îí è, ï î áâí ï í áí èð, ñí-ñòàâëÿðò ñâîáíáðàçí úé äóòíáí úé íáèè è òàðàèòàð ÷àëíâèè.

Çí à÷èòàëüí úé èí ðàðññ äëÿ èçó÷àðóèò ððèè÷àíèò ï ñèòíèâèò ï îæàò ï ðàññòàâëÿòü áèèçèäÿ è ï ðèääááí í ûì âóøà àçèÿäàì êíí-òàì òèÿ Ê.Ê. Í èàòííâà, íàçàáíáÿ èí àëíáí è÷àíèé ñòðóèòóðíé èè÷íîè, â àèää àà ÷àòóðàò ñíñòàáí ûò êíí ííí áí òíâ èèè ï îñòðóè-òóð. Æññ êíí òàì òèÿ òáíáí à â ï ðàèòè÷àíèò îòí îøáí èè ï ðè èçó÷áí èè èè÷íîè ï ðàñòóíí èèà, ðàçèè÷íí òó ò÷àíòí èèíâ ï ðíòàññà, ï ðè ñíñòàâ-ëáí èè ï ñèòíèâèò÷àíèé òàðàèòàðèòèèè èèò, îðàèðàáí ûò â ï ðàáííò-ðáí èòàëüí úà ïðàáí ú. Í í à ï ðíòà è ï íí ÿòí à äëÿ ððèòà-ï ðàèòèèà, ï ïÿòíí ò ñòíèò í à í áé îèòáí íàèòóñÿ.

Ñíâèàñí î ááí í íé êíí òàì òèè, ñòðóèòóðà èè÷íîè àèèò÷àò à ñàáÿ ñèääòðóèà ïñí íáí úà ï îñòðóèòóðû:

➤ ï îñòðóèòóðà íáí ðàâëáí í îè ï ðàññòàâëáí à ñíâîéòíí îèòóò ï àèáíèää òñòíé÷èòó è ñíòèèèíí í çí à÷èòó èà÷àòà èè÷íîè ñóáú-àèòà: áâí ï èðíáíççðáí èÿ, èääéí ûò òááæááí èè, í ðàññòàáí í ûò ï ðèí-òèíâ, òáí í îèòí ûò ïðèáí òàèèè, èí ðàðññâ, èääàèíâ. Æñà ÿòè èà÷àò-àà ñíòèèèíí íáíèíâèáí ú. Í í è ï ðàññòàâëÿðò ñíáíé ï ðàèíí èáí èà ñíòèèèíí íáí à ñíçí áí èè ÷àèíâèè è òíðí èðòðòñÿ àèááí ûì íáðàçíí â ï ðíòàññà àññ èòáí èÿ.

Í áí ðàâëáí í îèòó èè÷íîè òàñí î ñàÿçáí à ñ ï ðàáíñíçí áí èáí , îñí-ááí í î â òíé ÷àòè, êîòîðáÿ ï ðàááèÿò îòí îøáí èà ñóáúàèòà è ñíáèò-ááí èð í îðí ï ðàâà. Êçó÷áí èà íáí ðàâëáí í îè èè÷íîè èí àèàèää ï îçáíèÿò ï ðàááèèòó áâí ñíòèèèíí úà àíççðáí èÿ, íáðàç ï ïñèáé, òðí-ááí ú áâí í ðàññòàáí í íáí ðàçàèòèÿ, áááóòèà ï îèèú, æàèáí èÿ, í ðàñ-ñòàáí í úà ÷àòàà. Çí áí èà íáí ðàâëáí í îè èè÷íîè ï îçáíèÿò àí ï íáí ï ðíáí íçèðíáàòó ï îèòí èè è ï îáááí èà ÷àèíâèè;

➤ ï îñòðóèòóðà ïí òà àèèò÷àò à ñàáÿ çí áí èÿ, í ááúèè, òí áí èÿ, ï ðèèò÷èè. Í í à òàèæà â çí à÷èòàëüí íé ï áðà òíðí èðòàòñÿ ï îà àíçàè-ñòàèáí ñíòèèèíí ûò òàèòíðíâ, òíòÿ è í à áàç àèèÿí èÿ í áèòíðóò áè-èíâè÷àíèé íáíèíâèáí í úò ñâîéñòà: ñí îñíáí îèÿ è áóòòðíí ò çáí ï è-í áí èð, ï ðàááèáí í ûò òèçè÷àíèèò ááí í ûò, èàæàòèò à ïñí íâà íáðà-çíâáí èÿ ààèääòàëüí ûò í ááúèíâ, è ò.í. ×áðàç ááí í òð ñòðóèòóðó èè÷-íîèòó ï àèáíèää ï ò÷èèèíí ï ðíÿàèÿòñÿ â ñâîáí ðàçàèòèè, àúáíðà à-áóòèòó òíðí àáÿòàëüí îèò, àñòèèèáí èè ï ðàááèáí í ûò ðàçóèòàòíâ. Í áú÷íí ÿòó ï îñòðóèòóðó í àçûâàðò èí àèàèòàèüí íé èóèòóðíé (èèè ï îáâíòíàèáí í îèòóò), òíðí èðòðòàèñÿ â ï ðíòàññà íáó÷áí èÿ.

Ómī áøí îñòü îâëääáí èÿ çí áí èÿì è è òí áí èÿì è âî ì í îãî ì îí ðáää-
 èÿáòñÿ ñî îñîáí îñòÿì è ÷áëîááëà. Áîëüøóþ ðîëü â ì ðëîáðáðáí èè çí à-
 í èè, îí ùà èáðáþ ì áí ðááëáí í îñòü èè÷í îñòè, ì îðèääöèÿ;

➤ ì îñòðóèóóðà ì ñèðè÷áñèèó òîðî îððáæáí èÿ îáúááëí ÿàð èí àèâè-
 äóáëüí ùá îñîáí í îñòè ì ñèðè÷áñèèó ì ðîäññîá (ì ñèðè÷áñèèó òóí èöèé):
 îùóúáí èè, âîñî ðèÿðèÿ, ì àí ÿòè, ì ùøëáí èÿ. Ôîðÿ óéàçáí í ùá ì ðîäññîá
 ðàçáèâáþñÿ â òîáá îâèääáí èÿ ÷áëîááëî çí áí èÿì è è í ááúèáí è, îáí áëî
 îí è â çí à÷èáëüí íé ì áðá îáóññèáëáí ù áëîëîáè÷áñèè è, í áñèáñòááí -
 í ùí è òáèóíðáí è. Ñþáá æá îóí îñÿòñÿ è òáèèá òîðî ù îððáæáí èÿ, èàè
 ÿì îèè, ÷óáñòáá, èîóíðúá ì ðîÿáèÿþñÿ â ì ñèðè÷áñèèó ñîñîíÿí èÿó, ì áðá-
 æèääáí ùó ÷áëîááëî á ì ðîäññîá èáëîé-èèáí ááÿðáëüí îñòè.

Ï ñèðè÷áñèèá ì îçí ááðáèüí ùá ì ðîäññîá - âîñî ðèÿðèá, ì àí ÿòü,
 áí èí áí èá, ì ùøëáí èá è äðóáèá òîðî ù îððáæáí èÿ ááèñòáèðáëüí îñòè
 áí áñòá ñ ì ðëîáðáðáí í ùí è ÷áëîááëî çí áí èÿì è è îí ùòíî áî ì í îãî ì
 îí ðáääèÿþð òáèíá ñèíáí íá èí òáððáðèáí íá îáðáçíááí èá èè÷í îñòè, èàè
 èí òáèèáèð, ì îëîáèðáëüí î èíððáèèðóþùèé ñ òí ñòááí í ùí ðàçáèðèáí ;

➤ ì îñòðóèóóðà òáí ì áðáí áí òá è äðóáèó áëîëîáè÷áñèè îáóññèáëáí -
 í ùó ñáíèñòáí ðáääèÿáòñÿ ì îëîáúí è, áîçðáñóí ùí è, èíí ñèðèðóèèí áëüí î-
 áëîèè è÷áñèè è, í áñèáñòááí í îáóññèáëáí í ùí è ì ðèçí áèáí è, îñîáí -
 í îñòÿì è í áðáí íé ñèñòáí ù èí áèáèää è çááèñèò îò òèçèèèáè÷áñèèó,
 í áéðîáèí àí è÷áñèèó, ì îððóèèíáè÷áñèèó îñîáí í îñòáé ì îçáá.

ðàçèè÷í ùá ÷áðóü è ñáíèñòáá èè÷í îñòè, áðîáÿÿèá áî áñá í àçááí í ùá
 ì îñòðóèóóðü, îáðáçóþð ááá í áèáíèáá îáúèá ì îñòðóèóóðü: òáðáèòáð è
 ñî îñîáí îñòè, ì îí èí ááí ùá èáè îáúèá èí òáððáðèáí ùá èá÷áñòáá èè÷í îñòè.

À.Ï . Óáðîááòîá ñ÷èðáð, ÷îñòðóèóóðó èè÷í îñòè ì îáí î ì ðááñòá-
 áèòü á áèää ñèááóþàé òááèèóü:

Áëîëîáè÷áñèèÿ	Ï ñèðèèèáè÷áñèèÿ	Ñîðèáëüí áÿ
➤ òáí ì áðáí áí ò; ➤ áí áøí èá ááí í ùá; ➤ çáíðîáúá	➤ òáðáèòáð; ➤ èí òáèèáèð; ➤ áî èÿ; ➤ ì ùøëáí èá; ➤ áí èí áí èá; ➤ ì àí ÿòü; ➤ ñîáðáæáí èá; ➤ ÷óáñòáá; ➤ ÿì îèè; ➤ ðá÷ü	➤ îí ùò; ➤ í áí ðááëáí í îñòü çí áí èÿ; ➤ óááæááí èÿ; ➤ óáí í îñòè; ➤ èääáëü; áî èÿ

Áñá ÿòè áúøáí áðá÷èñèáí í ùá ì îñòðóèóóðü òáñî î ñáÿçáí ù ì áæáó
 ñáíè è ì ðîÿáèÿþñÿ á áèää ááèíîáî òáèíáí, áúðáæáþàáí òáèíá
 ñèíáí íá èí òáððáðèáí íá ì îí ÿòèá, èáè èè÷í îñòü.

Раздел III. Роль политического лидера в истории и современности

Â ñîâðàì áí í îî îáùáñòââ, î îñòðîáí í îî í à èçàèðàòàèüí îî î ðîäñ-
ñà, î îèèðèèà îñòùáñòâèÿòñÿ äèÿ èðââé è ÷àðç èðââé. Èàèóð çí à-
÷èòàèüí óð ðîèü í è èãðàèè áù ñîèèèüí ùà ãðîí î ù, î àññîâùà îáùá-
ñòâáí í ùà äâèæáí èÿ, î îèèðè÷áñèèà î ãðòèè, áà ãèâáí ùí ñóáúáèòîí
âùñòóí ààò èè÷í îñòù, ò.è. ñàí è ÿèè ãðîí î ù, äâèæáí èÿ, î ãðòèè è äð-
âèà îáùáñòâáí í ùà è î îèèðè÷áñèèà îðâáí èçàèèè ñîñòîÿò èç ðààèüí ùò
èè÷í îñòâé. Õîèüèè ÷àðç áçàèè îââèñòâèà èò èí òàðáñîâ è âîèè îí ðá-
âèÿòñÿ ñîâðæáí èà è í àí ðàâèèáí îñòù î îèèðè÷áñèèâ î ðîäññà,
âñâé î îèèðè÷áñèèé æèçí è îáùáñòââ. Àèèèáí îá ò÷áñòèà èè÷í îñòè à
î îèèðè÷áñèèé æèçí è îáùáñòââ èè ààò î í îñòîè èàí îâîá çí à÷áí èà.

Âî-îâðâùò, ÷àðç òàèèà ò÷áñòèà ñîçâàðòñÿ òñèèâèÿ äèÿ áîèââ
î îèí îñò ðàñèðòóèÿ âñò âîçí îâè îñòâé ÷àèèââèà, äèÿ áâí òâîð÷áñèèâ
ñàí îáùðæáí èÿ, ÷òî ñîñòâèÿò í áîâîíâèè óð î ðàâí îñòèèó í àèáèèââ
ÿòòàèèèáí îñò ðàøáí èÿ îáùáñòâáí í ùò çàââ÷. Èà÷áñòâáí í îá î ðáíáð-
çíâáí èà âñò ñòðîíí æèçí è î ðàâí îèâââò âñàí áðí óð èí òáí ñèèèè-
èèð ÷àèèââ÷áñèèâ òàèèðà, àèèèáí îá è ñîçí àòàèüí îá ò÷áñòèà à ÿòîí
î ðîäññà øèðèèèò í àðîáí ùò î àññ. Í î áí á äâèèèèèè, âîââèè è
âèâñî îñòè ñòáí îáÿòñÿ í áâíçí îâè ù í è òâîð÷áñòâí, í è îññîçí áí í àÿ àè-
èèáí îñòù, í è çàèí òàðáñîâáí í îá ò÷áñòèà.

Âî-âòðòùò, âñàíáùââ ðàçàèèèà ÷àèèââèà èàè ñóáúáèèà î îèèðèèèè
ÿâèÿòñÿ áâæí ùí òñèèâèèà òâñí îé ñâÿçè î îèèðè÷áñèèè èí ñèèèòóóíâ ñ
ãðæâáí ñèèè îáùáñòâíí, èííòðîèÿ çà äâÿòàèüí îñòùð î îèèðèèè-
óí ðàâèèáí ÷áñèèè ñòðóèèòð ñî ñòðîíí ù í àðîââ, ñðââñòâíí î ðîèèèââè-
ñòâèÿ äâÿòàèüí îî ó àí îâðàòó óí ðàâèèáí èÿ, îðââèèáí èè òóí èèèè
óí ðàâèèáí èÿ îò îáùáñòââ.

Â-òðàòüèè, ÷àðç ðàçàèèèà äâèèèèè îáùáñòâí òâèèèèèèèèèè
î îððâáí îñòù ñâèèè ÷èáí îá ò÷áñòèââèèèè à óí ðàâèèáí èè äâèèè è àñòâð-
ñòââ.Èí áí í î á ÿòîí ñâèèè àññí àèèà ÷àèèââè îáù÷íí áçàèè îââèñòâòò ñ
âèèñòùð, áùí îèí ÿò îí ðàââèèáí í ùà î îèèðè÷áñèèà îáÿçáí í îñòè è áù-
ñòóí ààò ñóáúáèèè è îáúáèèè, î ðàâí àòîí âîçââèñòâèÿ î îèèðèèèè.

Đaññi îòðèi i ðèđīāó è ñóùí îñòù i îèèòè÷añēīāī èèääđñòāà. Ī îí ÿ-
 òèà «èèääđñòāī» i đīēñōīāèò îò àí āèèēñēīāī «leader», ÷òī îçí à÷āàò
 āāáóùèé, óī ðāāēÿþùèé äđóāèi è ëþäüi è. Ñi ûñē āāí í îāī ñēīāā āîñ-
 òàòī÷í î ïòðāæāàò i ðāāí açí à÷āí èà ÷āēīāāèà-èèääđā, āāī i añòī è đīēü
 â íáùāñòāā, i đīōāññû, ê êīòīđûi îí i ðè÷añòāí, āāī ôóí êöèè. Āñēè
 æā āīāīđèòü î āāí í îi i îí ÿèè áíēāā êīí êđāóí î, òī ñēāāóáò îòì àòèòü,
 ÷òī äēÿ èèääđā òàðāèòāđí à ñī îñīáí îñòù âîçāāēñòāīâàòü í à äđóāèö
 ëþāāé â í ài ðāāēāí èè îđāāí èçàöèè èö ñīâî añòí îé ääÿòāēüi îñòè äēÿ
 āîñòèæāí èÿ îi ðāāāēāí í ûö òāēāé. Èèääđû âîçāēāâēÿþò, āāáòò çà ñī-
 áíé ðaçèè÷í ûā ÷āēīāā÷añēèā íáùí îñòè – îò í áāíēüøèö äđóí i ëþāāé
 āī ñīāùāñòā āîñòāāđñòāāí í îāī óđīāí ÿ. Òāèèè íáðaçîi, èèääđ –
 «âāòīðèòāóí ûé ÷ēāí ñīöèäēüí îé äđóí i û, ÷üÿ âēañòü è i îēí îi î÷ēÿ
 āíáđīāīēüí î i ðèçí àþòñÿ äđóāèi è ó÷añòí èèàì è äđóí i û, āîiôâüi è
 àì ó î îā÷èi ÿöüñÿ è ñēāāíâàòü çà í èi ». Ñòāí îāēāí èà è ôóí êöèíí èđī-
 āāí èà èèääđīā – ÿòī íáúāèòèāí îā è óí èāāđñāēüí îā ÿāēāí èà. Ī áúāè-
 òèāí îā, ò.ê. ëþāāÿ ñīâî añòí àÿ ääÿòāēüí îñòù í óæāāàòñÿ â îđāāí èçà-
 öèè, âûđāāíðèā í àèāíēāā ðàòèèíí àēüí ûö è i ðèàì èàì ûö i óòāé āîñ-
 òèæāí èÿ òāēāé. Ýòè ôóí êöèè âûi îēí ÿþò ëþāè, â êīòīđûö āāđÿò, êī-
 òīđûā i îēüçòþòñÿ āāòīðèòāòí, ëþāè âûñīēīàèòèāí ûā è ÿí áðāè÷í ûā.
 Óí èāāđñāēüí îā, ò.ê. â èèääðā í óæāāþòñÿ āñā âèâû ñīâî añòí îé ääÿ-
 òāēüí îñòè ëþāāé, äđóí i û, îđāāí èçàöèè, āāèæāí èÿ. Ī îí ÿòèā «èèääđ»
 î÷āí ü øèđīēīā, àì êīā, âêëþ÷àþùāā i í îæañòāī òàðāèòāðèñòèè. Ī èè-
 āāðā āīāīđÿò, èàê î ÷āēīāāèā, çà êīòīđûi èäòò áaç i ðèíí óæāāí èÿ; èàê
 îā āāāí āāðāā äđóí i û, êīòīđûé áēāāíâàðÿ ÿí áðāèè è àèòèāí îñòè
 i îēüçòāòñÿ āīāāðèàì è i îāāāðæēíé; èàê î ÷āēīāāèā, óī ðāāēÿþùāi
 äđóāèi è ëþäüi è, āíáđīāīēüí î ñēāāóþùèi è çà í èi . Āāí í îā ñīāùā-
 ñòāī i ðèçí áàò çà èèääđîi i ðāāí ðóēíāīāèòü. Èèääđ ðāøāàò çà äđóāèö,
 îi ðāāāēÿàò i ðīāðāi i ó āāēñòāèè äđóí i û.

Ñ i îí ÿòèāi «èèääđ» òañí î ñāÿçāí î äđóāíā i îí ÿòèā –«èèääđñòāī».
 Ī îā í èi i îí èi áàòñÿ ñēīāēí ûé i áðāí èçí áçàèi îāāēñòāèÿ èèääđīā è
 āāāi î ûö. Āēāāí ûi è ñīñòāāēÿþùèi è ÷añòÿi è ÿòīāī i îí ÿòèÿ ÿāēÿþò-
 ñÿ, âî-î áðāûö, ñī îñīáí îñòù èèääðā òī÷í î îöāí èâàòü ñèòòāòèþ, í àèòè
 i ðāāèèüí îā ðāøāí èà ñòīÿùèö çāāà÷, âîçāāēñòāīâàòü í à òí û è ÿí áð-
 āèþ ëþāāé, ñīçí àòāēüí î è āíáđīāīēüí î i îā÷èi ÿþùèöñÿ àì ó, â òāēÿö
 i îāèèèçàöèè èö í à âûi îēí áí èà èāēíāī-èèāí ðāøāí èÿ è āāēñòāèÿ.
 Ñ i ðīāēāi îé èèääđñòāā òañí î ñāÿçāí i ðīōāññ i ðèí ÿòèÿ äđóí i îāīāī
 ðāøāí èÿ, i îòîi ó ÷òī i ðèí ÿòèā ðāøāí èÿ – îāí à èç āāæí áéøèö
 ôóí êöèè ðóēíāīāèòāēÿ, à îđāāí èçàöèÿ äđóí i û í à i ðèí ÿòèā òāēíāī

ðáøáí èÿ – îñíááí í î ñëíæí àÿ ôóí èöèÿ. Òàèèì íáðàçìì, èèääðñòáì íòí îñèòñÿ è ÷èñéó øèðíèèèð, èìì ì èàèñí ùð ì ìí ÿòèé. Ñ íáí í é ñòíðíí ù, ìíì ì ðááíí èäåååò ááí áðèððíááí èà èèääðíì í íâùò èääé, àèèèáí íà è äáéñòááí í íà áèèÿí èà í à èþááé, òí ðááèéáí èà èì è; ñ äðóáí é – îñí íâù-âääòñÿ í à ááðà á èèääðà, ì íâ÷èí áí èè àì ó, áíòíáí îñòè èþááé ñèááí-âàòü çà í èì , ó÷àñòáíâàòü â âúí í èí áí èè ì îñòáàèéáí í ùð çåå÷.

Ôóí èöèè, âúí í èí ÿáì ùà ì îñòèè÷àñèè è èèääðàì è, âí ì í íâíì ì ðááíí ðáááèÿþòñÿ òáì è òáèÿì è, èíòíðúà íí è ñòááÿò, è òí é ñèòóàèè-áé, ñðááí é (ÿèíí ì è÷àñèí é è ì îñòèè÷àñèí é), â èíòíðí é èì ì ðèèðíèèèñÿ äáéñòáíâàòü. Ñèòóàèèÿ, èàè ì ðááèè, áúááò èðèçèñí àÿ, à òáèü – ì ðíáðàì ì à äáéñòáèé è áá áíí èíúáí èà á æèçí ü. Òàèèì íáðàçìì, ì íæ-íí íáíçí à÷èòü âúí í èí ÿáì ùà ì îñòèè÷àñèè è èèääðàì è ôóí èöèè â òáèÿð ðáøáí èÿ çåå÷÷áí ááñí á÷áí èÿ âúí òíâà ñòðáí ù èç òóí èèà.

Áí àèèè÷àñèèÿ ôóí èöèÿ, èèè ôóí èöèÿ ì îñòáí íâèè àèèáí íçà, ò.á. ãèóáí èèè è áñáñòíðííí èé áí àèèç ì ðè÷èí ñëíæèàøáéñÿ ñèòóàèèè, èçó÷áí èà ñíâí èóí ì îñòè íáúáèèèáí ùð è ñóáúáèèèáí ùð òàèèððíâ è ðááèèè.

Ôóí èöèÿ ðàçðááíòèè ì ðíáðàì ì ù äáéñòáèé, â âúí í èí áí èè èíòíðí é áí èüøóþ ðíèü èáðáðò èè÷í ñòí ùà èà÷àñòáà ì îñòèè÷àñèíâ èèääðà, ááí ðáøèòáèüí îñòü, ÿí áðáèÿ, òí, èí òóèèèÿ, ñí àèíòü, ñí îñíáí îñòü áðàòü ì à ñááÿ áí èüøóþ îðááòñòááí í îñòü.

Í íâàòíðñèèÿ ôóí èöèÿ íçí à÷áò, ÷òí ì îñòèè÷àñèè èèääð ñíçí à-òáèüí í áí îñèò ì íâùà, èíí ñòðóèèèáí ùà èääè ñíèèèèíí íâí òñòðíèñòáà íáùáñòáà. Äèÿ ÿòíâí ðàçðááòúâàþòñÿ ì íâùà ì îñòèè÷àñèèà ì ðíáðàì - ì ù è ñòðàòáèè÷àñèèà ì èáí ù íáùáñòááí í íâí ðàçàèèèÿ, îñòüáñòáèÿò-ñÿ íáí íâèáí èà è ðáíðááí èçàèèÿ ì îñòèè÷àñèèè ñòðóèèðð.

Èíì ì óí èèàèèáí àÿ ôóí èöèÿ ì ðááí í èäåååò îððáæáí èà áñááí ñí àè-òðà ì îððááí îñòáé è èí òáðáñíâ èþááé èàè â ì îñòèè÷àñèèè ì áí èòáñòáò è ì ðíáðàì ì áò ì îñòèè÷àñèèè èèääðíâ, òáè è â ì ðáèèè÷àñèí é äáÿòáèü-í îñòè. Í îñòèè÷àñèè èèääð – ñíâíáíáðàçí ùé àèèóí óèÿòíð ì áñòðíáí èé â íáùáñòáà, âúðàçèòáèü æèçí áí í ùð ñòðáí èáí èé è æáèáí èé èþááé. Áááü ãèèáí ùé ñí ùñè è í àçí à÷áí èà áñáé ì îñòèè÷àñèí é äáÿòáèüí îñòè èèääðíâ – ñèóæèòü èþáÿì, âúðáæàÿ èí òáðáñú íáùáñòáà â òáèèì è ðàçèè÷í ùð ñíèèèèí ùð áðóí ì.

Í ðááí èçàòíðñèèÿ ôóí èöèÿ èíâè÷àñèè âúòáèèàò èç í íâàòíðñèí é è èíì ì óí èèàèèáí í é ôóí èöèè. Ðá÷ü èääò ì ì íáèèèçàèèè íáðíáí ùð ì áññ í à áíí èíúáí èà ì îñòèè÷àñèèè ì ðíáðàì ì è ðáøáí èé â æèçí ü. ×òíáù ì áí ðááèèè è ìðááí èçíâàòü äáéñòáèÿ ì áññ, ì îñòèè÷àñèè èè-

ääð äîëæáí íáëääàòü îðääí èçàòîðñêè è èà÷àñòààì è, òì áí èàì çàâîá-
âúâàòü äîáàðèà í àðîáà, îðîáóæääòü äâî ñîèèèüí óþ àèèèáí îñòü,
ääîðî íâèÿòü è áàñòè çà ñîáíé, íáúáäèí ÿÿ òñèèèÿ áñàð ñèîáâ íáúáñòàà.
Î ðääí èçàòîðñêèÿ òóí èöèÿ âèèþ÷àò òàèæà òîðî èðîáâí èà èàäðîá è
ñî èî÷áí èà ñòîðîí í èèîá ðàòîðî .

Ëîððæè àöèíí í àÿ òóí èöèÿâèÿàòñÿ îðîáîëæáí èàì îðääí èçàòîð-
ñèíé è í àî ðààèáí à í à èîððæè àöèþ è ñîèèèñîáâí èà ääèñòàèé áñàð
ñóáúáèòîá îíèèè÷àñèèò îðîáðàçîáâí èé – èí ñòèèòóòîá è ó÷ðæääí èé
âèáñòè, à òàèæà îðàèè÷àñèèò èñîíèè èòàèüñèèò ðàøáí èé. Ëîððæ-
è àöèíí í àÿ òóí èöèÿ âèèþ÷àò â ñàáÿ èîððæèÿöèþ, èîððæè àöèþ
ääÿòàèüí îñòè áñàð áàòàáé âèáñòè è âèáñòîí ùò èí ñòèèòóòîá: î àðèàì áí-
òà, ñòàà, îðääí íâ èñîíèè èòàèüí íé âèáñòè.

Ëí òàäðàòèáí àÿ òóí èöèÿ í àî ðààèáí à í à îíääáðæáí èà òàèèñòîí î-
ñòè è ñòààèèüí îñòè íáúáñòàà, äðàæääí ñèîáî í èðà è ñîèèèèÿ. Î í à
îðääóñî àòðèààò îáâñî á÷áí èà æèçí áñî ññáí îñòè îíèèè÷àñèèò ñîþ-
çà, áäèí ñòàà áñàð îíèèè÷àñèèò ñèè íáúáñòàà, ñî èî÷áí í îñòè áñàð áâî
ñîèèèèüí ùò áðóí î. Çààà÷à îíääáðæáí èÿ èíí ñáí ñòñà â íáúáñòàà – ÿò
èèþ÷àáâÿ òóí èöèÿ îíèèè÷àñèèò èèääðà.

Ñîáðàì áí í àÿ îíèèè÷àñèèò í àóèà áúääèÿàò ñèàáóþòóþ òèîíèè-
âèþ îíèèè÷àñèèò èèääðòàà.Î áí èè èç íáíáúáþòèò èðèòàðèàà òè-
îíèèèèèè îíèèè÷àñèèò èèääðîá ÿâèÿþòñÿ òàèè, èíòîðúá íí è ñòàáÿò, è
âîçàáèñòàèà, íèàçúââáí íà èè è í à íáúáñòàâ. Â ñâÿçè ñ ÿòèè è èðèòà-
ðèÿè è àè àðèèáí ñèèè îíèèèèèã Ð. Õàèáð áúääèÿàò òðè òèè à îíèèè-
÷àñèèò èèääðîá: èíí ñàðààòîðú, ðàòîðî àòîðú è ðàâèèþòèíí áðú.

Î íçèèèè èíí ñàðààòîðîá ñîñòèèò à ñîððàí áí èè ñòàòóñ-èâî íáúáñò-
àà, îíÿòîí ó áñÿ àèèèáí îñòü îíèèè÷àñèèò èèääðà, îðîáðàì í à è áñà
áâî ääèñòàèÿ í àî ðààèáí ù í à íáíñí íâáí èà í áíáóíâèè îñòè ñîððàí áí èÿ
íáúáñòàà â áâî ñîáðàì áí í ù àèää. Ýòí í à ñàí ùé í íáí÷èèèáí í ùé òèè
îíèèè÷àñèèò èèääðîá.

Ðàòîðî àòîðú ñòðàì ÿòñÿ è ðàäèèèèèèè ù ó îðîáðàçîáâí èþ íáúá-
ñòàáí í îáî òñòðîèñòàà îñòàáñòàâî îðîáââáí èÿ øèðîèèè áñòàáí îáî
ðàòîðî èðîáâí èÿ, îðæää áñàâî âèáñòîí ùò ñòðòèèò. Ë ðàòîðî àòîðàì ,
í àî ðèè áð, îóí îñòèèÿ Î àðòèí Ëþòàð Ëèíã, èçàáñòîí ùé îðääí èçàòîð
ðàòîðî àòîðñèèò ääèæáí èé.

Ðàâèèþòèíí áðú ñòàáÿò òàèüþ îðàòîá è îðèèòèèèèèè èííé
íáúáñòàáí í íé ñèñòàì á. Ëñòîðèèèè îíèèè÷àñèèò, ÷òí í èðí ùé í óòü á ÿòîí
ñèò÷àà – áíèèèèèè ðààèèñòü. Õèè è÷áí ùè ðàâèèþòèíí í ùè îíèèè-
÷àñèè èèääðîð Ð. Õàèáð í àçúââàò Ëàðèà Î àðèñà.

÷añòâ «i îëèòèèà î î ì ðèçâáí èþ». Í óáí î èì àòü â âèäó î ðâáì ñòâáí í îñòü î îêîëáí èé â ôîðì èðîááí èè ýèè, éáí î í îãèà èà÷añòâà îðèèèôîáúââ-þòñý í à î ðîòýæáí èè ÷áðááü î îêîëáí èé, áóáü òî áí ãèèéñèäý àðèñòî-èðàòèý èèè ðòññèîá äáíðýí ñòáí. Ñòáí îâèòñý î îí ýòí î, ÷òí ýèèðà-ýòí èääæ ãðàæääí èí à, òí è ÷áí ó í áíáðîáèì î ñòðáì èòüñý.

Áí àèèçèðóý î îëèèè÷añèóþ ýèèòó,éó÷øá ãñáñî èñí îëüçîáàòü èîì - î èáèñí ùé î îãòîä, èîòîðüé î ðááí îèääàò ðàññí îððáí èà ãñáð äá áçàè-ì îñâýçáí í ùò áàçîáúò òàðàèòàðèñòèè: î îçèèèíí í ùé ñòàòóñ â ñíîàòò-ñòáóþùèò àèáñòí ùò ñòðóèèòòàð; ðáí óòàèèíí ùá î îçèèè è èè÷í ùá èà÷añòâà; ñòáí áí ü è òàðàèòàð àèèýí èý í à î ðèí ýòèà ñòðàòáàè÷añèè èèè áàæí ùò î îëèèè÷añèèò ðáøáí èé; íáðàçîááí èà, î ðîôáññèíí àèèçî . Á. Èáññóýèè èññè, ÷òí «i îëèèè÷añèäý ýèèòà - ýòí ááððóøèà î ðááý-ùáñ èèáññà». Á öáèì î îëèèè÷añèèè èèáññ òîðì èðóáò ýèèòó è â òí æá áðáì ý ýáèýàòñý èñòí÷í èèì áá î îí îèí áí èý.

Ãèääí áéøáé òóí èöèáé ýèèòü, áá èíí ñèèòóèèðòùèì àèáííáðàçóþ-ùèì î ðèçîáèì ýáèýàòñý áúðááíòèà ñòðàòáàè÷añèèò ðáøáí èé è íááñí á-÷áí èà òðáí ñèýöèè î ðèí ýòüò ðáøáí èé í à òðîááí ü î áññí áíáñ ñíçí áí èý è î îááááí èý. Ãèáñòí óþ ááððèèèèè ññáðáí áí íáñ íáúáñòááíáú÷í î ðáá-ñòááèýþò â àèää 3-òðîáí ááíé î èðáì èáú: áá áúñøèé òðîááí ü çáí èì áàò î ðááýùáý ýèèòà (ýèèòü); í à áòîðîì, ñðááí áì òðîáí á - î îëèèè÷añèèè áðóí î ù, îñòüáñòáèýþùèà òðáí ñèýöèþ î ðèí èì ááì ùò «í áááððó» ðáøá-í èé (íáèèè ýòèò áðóí î ðàçèè÷áí â çàáèñèì îñòè îò ñí áöèèèèè ñíèèòí à è îññááí í îñòáé èñòíðè÷añèíá ðàçàèèè); îñí îááí èà ññòááèýþàò áíèüøèì-ñòáí í áñáèáí èý, áúñòóí àþùáá íáúáèèì òí ðááèáí èý ýèèò.

Í ðááýùáý î îëèèè÷añèäý ýèèòà áí òððáí í à àèòòáðáí òèðîááí à, áé îí î îçèèèèè èðóáò èíí òðýèèòà. Áúääèýþò òðè îñí îáí ùò òèè à ýèèòü: ðàçúááèí áí í ùá (íáú÷í î ðè òîðì èðîááí èè í îáúò áíñóáððòá); ñòðóèèòòðí î èí òááðèèðîááí í ùá, èíí î àèòí ùá è ñòðîáñ öáí òðàèèçîááí-í ùá (â ááòîðèèòòðí ùò è ááòîðèèòòðí-ääí îèðàòè÷añèèò ðáæèì áð); èíí ñáí ñòáèüí î íáúááèí áí í ùá â ðáì èàð òóí èèèí àèüí î àèòòáðáí-òèðîááí í ùò ñáèòîðîá: áññóáððòááí í àý ááì èí èñòàòèè, áèçí áñ, î ðîôñíþçü è ò.á. (íáú÷í î á ááì îèðàòè÷añèèò áññóáððòááò). Í î ñáí-áí ó òàðàèòàðó î îëèèè÷añèäý ýèèòà î îæàò èì àòü èðáèí à óçèèè, èáñ-òîáúé òàðàèòàð èèè áíçí îáí îñòè äèý îñ ðáááèáí í áñ «ðáñøèðáí èý» è íáí îáèáí èý. Í .Á. Ááðáýáá ñòîðì óèèðîááè ñáíáíáðàçî ùé ÷èñèíáíé èðèòàðèè îááí èè ýèèò. Í î ááñ î í áí èþ, áñèè ýèèòà î îí îèí ýáòñý èç øèðîèèáñ ñèíý áúñøáé è ááððóí áé ñðááí áé ñòðàòü (5% í áñáèáí èý), òí ðàçáèèþòñý è íáúáñòáí è ýèèòà, áñèè èç óçèíáñ ñèíý (1% í áñáèáí èý) - í àèçááæí î ðááðàùáí èà áá â èáñòó è áúðîæááí èà.

Ñ òî÷èè çðáí èÿ óðíáí áé óí ðàáèáí èÿ è àèèÿí èÿ, ýèèòò ì íáéí í èèàññèòèèðíáàòü èàè ì èðíáòþ, í àöèíí àèüí óþ (òáááðàèüí óþ), ðà- àèíí àèüí óþ è ì áñòí óþ. Í í óðíáí þ í àçààèñèì ìñòè – í à ñóááðáí í óþ (í í àèèí í í í àöèíí àèüí óþ) è èíì ì ðàáíðñéóþ. Òáí ááí öèÿ ñí áðáí áí - í í è àèíáàèèçàòèè – ì í áûøáí èá óðíáí ÿ áçàèì íááéñòáèÿ è áçàèì íçà- àèñèì ìñòè í àöèíí àèüí ûõ ýèèòò í à ì èðíáí é àðáí á: ðááí ûõ ýèèòò ì í áíðèçíí òàèè, í áðááí ûõ – ì í ááððèèèè è ì í á÷:éí áí èþ. Í í ááððèèèè «ñááððóóáí èç» á ýèèòà áûááèÿþò: áûñøóþ, èíòíðàÿ ì ðèí èì áàò çí à÷- è ì úá àèÿ áñááí áíñóááðñòáá (ñí í á ùáñòáá) ðàøáí èÿ; ñðááí þþ, èíòíðàÿ áûñòóí áàò ááðíì áòðíì í á ùáñòááí í íáí ì í áí èÿ (áèèþ÷àþùàÿ í èí èí 5% í áñáèáí èÿ) è í èçøóþ. Áûááèÿàòñÿ «òíí-ýèèòà», èèè «ñóí áð- ýèèòà» – í áñèíèüèì ñíðáí áûñèíí ìñòááèáí í ûõ èèò, ì ðèí èì àþùèò ñòðàòáàè÷áñèèà ðàøáí èÿ, à òàèæá áûñøèá ñí ááòí èèè è ýèñí áðòù, ì í ááíòáàèèèáþùèá, «ðáòáí çèðóþùèá» è ìñóùáñòáèÿþùèá ì í í èòí- ðèí á áàæí ûõ ì í èèòè÷áñèèòò ðàøáí èé («ýèñí áðòí àÿ àèáñòù»).

Ðááèíí àèüí àÿ ì í èèòè÷áñèèàÿ ýèèòà –ÿòí ñí öèèèüí àÿ ñòðàòà, èíòí- ðàÿ áíñòèèèà í àèáûñøááí ì í èèòè÷áñèèíí ñòàòóñà á ðàì èàò ðááèíí á, í èàçùááàò ì í ðáááèÿþùáá áíçááéñòáèè í à ì ðíòáññù ì ðèí ÿòèÿ áàæ- í ûõ àèÿ í ááí ì í èèòè÷áñèèòò ðàøáí èé, í ááñí á÷èááàò ñí àèáñí ááí èá èí - òáðáñí á ñóáúáèòíá ì í èèòè÷áñèèíí ì ðíòáññà í à ðááèíí àèüí ì ì óðíáí á, áçàèì íááéñòáèè ñ òáááðàèüí í é è áðóáèì è ðááèíí àèüí ì ì è ýèèòàì è. ßáðí ðááèíí àèüí í é ýèèòù á Ðíñèè ñíñòááèÿàò ááì èí èñòðàòèáí í - àèáñòí àÿ áðóí ì èðíáèè áí àèááá ñ áóááðí àòíðíì , ì ðááñááàòáèáì çàèí- í í áàòáèüí íáí ñí áðáí èÿ è áð.

Í áèíòíðùá ó÷áí úá í áðáùàþò áí èì áí èá í à í áí áðíáèì ìñòù ðàçèè- ÷áí èÿ øèðíèíí è óçèíí ì í ì ÿòèÿ ì í èèòè÷áñèè é ýèèòù. Á ì áðáí ñèó÷áá ðá÷è èáàò ì òáðáèòáðèñòèèá áñáé ýèèòù, áñáò áá óðíáí áé è ñí- ñòááí ûõ ýèáì áí òíá; áí áòíðíì – í èèòáò, ì ðèí èì àþùèòò ò÷áñòèá á áûðááíòèá áàæí áéøèò ñòðàòáàè÷áñèèòò ðàøáí èé. Äæ. Õèèèè ì èñáè, ÷òí «ýèèòù (áèèþ÷àÿ áíñí íáñòáóþùèá èðóí í áéøèá èíì ì áí èè, áí èü- øèá ì ðíòíþçù, áíñóááðñòááí í óþ áþðíèðàòèþ, ÑÌ È, áíáí í ûõ, áàæ- í úá áðóí ì ì áááèáí èÿ è ì áññí áùá ááèæáí èÿ, à òàèæá ì í èèòè÷áñèèè ì áðòèè) – ÿòí èèòà è áðóí ì ì, èíòíðùá í áèáááþò ì ðááí èçàòèíí í ì ì ì ì òáí òèàèíí àèÿ ðááóèÿðí íáí è ñèèüí íáí áíçááéñòáèè í à ì í èèòè÷á- ñèèèà ðàøáí èÿ. Èññèááí áàòáèè ì í áñ÷èòáèè ÷èñèáí í ìñòù òàèèòò ýèèòò – ÿòí í èí èí 10 òùñ. ÷áèíááè á ÑØÀ, ì ðèí áðíí 5 òùñ. á ááí í èðàòèÿò ñðááí ááí ðàçí áðá, òàèèòò, èàè Õðáí öèÿ, Ááñòðáèèÿ èèè Ááðí áí èÿ, è, í áááðí íá, 2 òùñ. á ì áèèèòò ááí í èðàòèÿò, òàèèòò, èàè Äáí èÿ è Í í ðáá-

āēy... Ī āi āēī y īi ḏāāāēyḑ “ýēèòû” è á áíēāā óçēīī ñi ûñēā – ēāē í á-ñēīēüēī òûñy÷ ÷āēīāāē, çāi ēi àḑùēō á ñāḏāi áí í īi íáùāñōāā âûñ-øēā āēāñōi ûā ī īçèöèè»¹.

Ó÷èòûāāy ñōāi áí ü ēi ñèèòāēèçàöèè āēēyí èy í à ī ḏīōāññ ī ḏēī y-òēy ḏāøáí èé, ī īēèèè÷āñēāy ýēèòā íáû÷í ī âûñōóī āāò äèōīōīī è÷āñēēī íāḏaçīāāi èāi, āēēḑ÷àḑùēi āāā īñī íāí ûō ēīī ī īí áí òā: ī īēèèè÷āñēēā èèāāḏû (ē í èi īōī īñyōñy ḏóēīāīāēòāēè ī īēèèè÷āñēēō ī àḏòèé è äāē-æáí èé, ēi ñèèòóōīā āḏāæāáí ñēīāī íáùāñōāā, āēēyōāēüī ûā ēi òāēēāē-òóāēû, ī īēèèè÷āñēē āāñī ī ûā ī ḏāāñòāāèòāēè ēḏóī í īāī áèçí āñā, ēēḑ÷ā-âûā òēāóḏû ÑĪ È, PR è ò.i.); āāi ēi èñòḏàòīḏû – èçāḏāi í ûā āīñōāāḏñò-āāí í ûā ḏóēīāīāēòāēè è âûñøèé āāi ēi èñòḏàòēāí ûé āi ī àḏāò.

Ī ī āīḏèçīī òāēè ýēèòā ī īāḏaçāāēyāòñy í à ī īēèèè÷āñēōḑ, ī àḏòèé-í ḑḑ, āāi ēi èñòḏàòēāí ḑḑ, āīáí í ḑḑ, áèçí āñ-ýēèòó, í à ýēèòó āḏāæāáí-ñēīāī íáùāñōāā è íáùāñòāáí í ûō īḏāāi èçàöèé, ēi ôīḏī àöēīí í ûō è èññēāāīāāòāēüñēèō (í àó÷í ûō è ī ḏīī āāáí äèñòñēèō) ñòḏóēòóḏ è äḏ.Ā í èō ñēāāóāò ḏaçèè÷àòü āḏóī ī èḏīāēè, ēēāí û, «íáíēi û» è ò.ä. Ī āi ḏē-í äḏ, ī īæí ī âûāāèèòü ói ḏāāēāí óāā á çāēīí íāòāēüí íé (ēāāñēīēḏā-òēy), èñī īēī èòāēüí íé è ñóāāáí íé āēāñòyō, áḑḏīēḏàòèḑ – á ī ḏīōāñ-ñēīí àēüí íé ñēóæāā è ýēāēòīēḏàòèḑ (÷ēí íāí èēīā, çāi ýāøèō āīñōāāḏ-ñòāáí í ḑḑ āīēæí īñòü á ḏaçóēüòāòā âûáíḏīā). ×āi âûøā á èāḏāḏòè÷ā-ñēèō ñòóī áí yō āīñōāāḏñòāáí íé āēāñòè í àḏīāèòñy ÷ēí íāí èé, òāi áíēüøā ī īēèèè÷āñēèō í āi ḏāāēāí èé è īòòāí ēīā ī īyāēyāòñy è ī ḏīyā-ēyāòñy á āāī āāyōāēüí īñòè.

Ñòàòü ÷ēāí īi ī īēèèè÷āñēīé ýēèòû āīñòàòī÷í ī ñēīæí ī,ò.ē. í āīá-ōīāèi ī ī ḏīōīāèòü yòāi û ḏīòàòèè, ī īæí ī è ýēñēīḏī īḏèḏīāàòüñy èç í āā (ī īēèéí óòü ýēèòí ûā ḏyāû ī ī ḏaçèè÷í ûi ī ḏè÷ēí ài). Ī óòü ēi ēīḏ-ī īḏèḏīāāi èy á ýēèòó ī ḏāāī īēāāāò ī ḏīōīæāáí èā èñī ûòóāi ûi è óíé èèè ēí íé ôīḏī û ḏāēḏóòèḏīāāi èy, āḏīæāáí èy á āā ḏyāû. Ī ḏīōāāóḏû ḏāēḏóòèḏīāāi èy īòèè÷àḑòñy, ÷òī ñḏaçó ī ḏāāīī ḏāāāēyāò òāḏāèòāḏè-ñòèèè áóāóùèō ī ḏāāñòāāèòāēāé ýēèò: áí òḏāi ḏāi áḏñēāy (íòèḏûòī-ñīñòyçàòāēüí ày, ēīí éóḏñí ày); āèēüāāēñēāy (çāēḏûòāy); ñi áøáí í ày. Ī ḏīōāññ ēi ēīḏī īḏàòèè ýēèòû á ñāḏāi áí í ûō íáùāñòāāò ī ḏīēñōīāèò ḏaçèè÷í ûi è ñī īñīāāi è, í ī āēāáí ûi è èç í èō ýāēyḑòñy âûáíḏû è í á-çí à÷áí èy. Ñ ī īi īûüḑ í áçí à÷áí èé ī īi īēí yḑòñy áḑḏīēḏàòè÷āñēēā èāḏāḏòèè (āèēüāāēñēāy ñēñòāi à). Ī ḏè âûáíḏī īi ī īāḏīāā ī īñḏāāñòāīī èñī īēüçīāāi èy ī ḏīōāāóḏû âûáíḏīā ī ḏīēñōīāèò āāēāāèḏīāāi èā ói ḏāāēāí ÷āñēèō ī īēí īi ī ÷èé ēi āèāèāāi èèè āḏóī ī ài . Ā èāāāèā èñ-

¹ Õēāèè Äæ. Äāi īēḏàòèy è ýēèòû // Ī īēèèèy. 2006. ¹ 2.Ñ. 24.

ōīā āūāīđīā āīēæāī çàæñàòü í à îò ÷éí îāí èēīā, à òīēüēī îò í àñæä-
í èÿ, êīōīđīā í à èçàèðàòæüí ûé ï àðēīā ñòāí îæèñÿ ï îēèð÷añēīé ñē-
ēīé – ýææòīðàòī . Í açàæñēī ïñòü āūāīđīā îò áðđīēðàòèè ýæÿàòñÿ
âæāí ûì ï îæàçàòæäì ñòāí áí è ðaçäæäí èÿ ææàñè. Í òñóòñàèä æä òà-
ēīāī ðaçäæäí èÿ ñòäæè ï îā ñī í áí èä òī, ÷ōī āūāīđū ýæÿðòñÿ äæ-
ñòáòðùèì ï àðāí èçì îì ðæððòàòèè ýèèóí ûõ èääđīā.

Ñèñòāì à éí êīđīīðàòèèāī ï îīāī çàæñèòîð òæèè òæèòīđīā, èæè
òàðæòàð ñāì üè è āīñī èòāí èÿ, óđīāāí ü áæäāīññòīÿí èÿ, ýèèóí îā îá-
ðaçīāāí èä, ñī äòèòèèä èäðüäðü, ñāÿçè, èè÷íñòí ûä äāí í ûä è ò.ī.
Āūī òñēī èèè Èòīí à çāí èì áðò â Āæèèēīáðèòāí èè āī 30% āīēæī ïñòæ
āīñóäðñòāāí í ûõ ñèóæàùèè; āūī òñēī èèè ñèñòāì û Ī îēèðèēī-
àāì éí èñòðàòèèāí ûõ øēīè âī Ôðāí òèè – í à ï áí ää 40% è ò.ä. Ī ðèòīè
í îāûõ ÷æāí îā ñī ñòīđīí û â ñī ñòäâ òñòīÿâøèñÿ ýèè ò â îāû÷í ûõ òñēī-
âèÿð ðaçæèðèÿ, èæè ï ðææèè, í äæèèè.

Ýèèòû èì áðò ñāīä í äæèñī ûõ ææèòæüí ûõ èèè îáÿçàòæüí ûõ
ï ðæèè è ï îäææé ï îäææāí èÿ, äæèñòáòäí áí òððāí í èè «çæēíí ñäð-
æāí í îé ï îäæææè è îāí áí à òñèóâāì è», àñòü äææä ñāīé òàðì éí îēī-
âè÷añèèé ÿçûè. Āæ. Ī áéçæè ï ðæææÿè òàðæèòàðí ûä ÷äðòû ýèè òðä-
ì ÿ áóéâāì è «C» áí ãèèèñēīāī àèòæèèòà îð: conscience (îñīāí à ñīçí à-
í èä), cohesion (ñī èī÷āí í ïñòü), conspiracy (ñāīāīð, çāì éí òòñòü, ñèðü-
òñòü)ñī îäææòñòāāí í î.

Āñèè āīāīðèòü î ðīññèéñēīé ýèèòà, òī â äāí açèñā ðīññèéñēīé ýèèòû
îāû÷í î āūäæÿðò òðè ïñī îāí ûä òaçû ää ðaçæèðèÿ: èì ï àðñèèé (āīðä-
āīèðèèí í îé), ñī ääðñèèé, ñī äðāì áí í îé.

Ī áùèì äèÿ ãñāð ÿòāí îáÿÿæÿàòñÿ ää æèäāāí ñòáòðùäā ï àñòī â ðīñ-
ñèéñēīì āīñóäðñòāā, òðäæèèèí í î èäðáðùāì èèð÷äáòð ðīèü â èñòī-
ðè÷añèèì äāí açèñā ðīññèéñēīé òèæèèèçàòèè. «Āīì éí èðòðùäÿ ðīèü
ï îēèð÷añèīé ýèèòû ñóùāñòāāí í ûì îáðaçīì îèè÷äò ðīññèð îð èèñ-
ñè÷añèīé ï îäæè ýāīèðèèí í îāī ðaçæèðèÿ (òàðæèòàðí îāī äèÿ Çāì ää-
í îéĀäđīí û è ÑØĀ), äääòùèì è ñèèàì è êīòīđīāī ýæÿðòñÿ ýèíí îì è÷-
ñèèä ï îðäāí ïñèè, éí èèèèðīāāí í îé ñī èçó è ï ðīæèèòīāāí í îé ÷ñò-
í ûì éí òàðāñī òàðæèòàð èì ï òèññīâ ðaçæèðèÿ. Āñèè â ðīññèè āīñóäð-
ñòāí ñòðīèò îāùāñòāī, òī â Çāì äāí îé Āäđīí à îāùāñòāī ñòðīèò āīñóäð-
ñòāī. Ī îēèðèèñēīā ðaçæèðèè ðīññèè òðäæèèèí í î òàðæèòàðèçòáòñÿ
îñīāí é çí à÷èì ïñòüð ñóáúæèèèāí îāī òæèòīðà ðaçæèðèÿ(ï îēèðèèñēīāī
óí ðæææāí èÿ)â ñèñòāì à òæèòīđīā ðaçæèðèÿ, ÷ōī îáóññēīæèèääò ïñīáòð
ðīèü ï îēèðèèñēīé ýèèòû èæè ñóáúæèè ï îēèðèèñēīāī òí ðæææāí èÿ»¹.

¹ Āāì áí -Āīéóòæí à Ī .Ā. Ī îēèðèèñēīèä ýèèòû ðīññèè. Ī ., 2006.Ñ. 5.

Î ñîááí í ñòùþ ï ï ï ï è í á í è ý ð ï ñ ñ è è ñ è í é ï ï è è ò è ÷ à ñ è í é ý è è ò ù, á á ï ñ í ï á í ù ï è á í à è ï ï ò ï ð ï è ð ï á á í è ý ý à è ý è à ñ ù è ï ð ï á ï è à à ò ï ñ ò à à à ò ù ñ ý ã ï ñ ò á à ð ñ ò á á í í à ý ñ è ó à à. Á ñ ò ð á í à ò æ á ð à ç à è ò í é á ó ð æ ó à ç í ï - à à ï è ð à ò è ÷ à ñ è í é ñ è ñ ò à ï ù ï ð à à è á í è ý - ý ò ï ï ï è è ò è ÷ à ñ è à ï à ð ò è è è ï ï ç á ï ý ý è ï ñ è ò ó à è è ç à ò è ý ã ï ñ ò á à ð ñ ò á á í í é ñ è ó à à ù.

Á ï à ð á ï ý è à æ á ï á ï ï à ð è ï á à ð à ç à è ò è ý ð ï ñ ñ è è ñ è à ý ý è è ò à è á á ï ñ í ï á - í ù á ò ð à è ò è è, á ù ï ï è í ý ý á ò í é è è è ï í é ñ ò á í á í è ñ á ï è ð ï á ï á ù á ò ï ð à à - è á í ÷ à ñ è à ò ó í è ò è è, è ï à è è ñ ï à ò è ò è ÷ à ñ è à ï ñ á á í í ñ ò è, ï ï ð á à à è ý á - ï ù á ò à ð à è ò á ð ï ï ñ á ñ ò á á í í ï á ï á á í à ç è ñ à, ï ï è è ò è ÷ à ñ è ï á ï ð à æ è ï à, è ò è ù - ò ó ð í ù ï è ò à è ò ï ð à ï è è à ð. Ò à è, à è ý á ï ð à á ï è þ ò è ï ï í í é ý è è ò ù á ù è à ò à - ð à è ò á ð í à à ð è ñ ò ï è ð à ò è ÷ à ñ è à ý ï ï á à è ù ò ï ð ï è ð ï á á í è ý. Á ñ á à ò ñ è ó þ ý è - ò ó, ï ñ á á í í ï í è æ í á á ï è ñ ð á á í á á ï ó ð ï á í ý, ø è ð ï è ï è ï ð ï ï ð è ð ï á à è è ñ ù ï ð á à ñ ò à à è ò á è è ñ à ï ù ò ð à ç í ù ò ñ è ï á á í á ù á ñ ò á à, ï á í à è ï ñ á ð á ï á í à ï è ñ ò á í ï à è è è ñ ù í á ï ò ú á ï è á ï í é ÷ à ñ ò ù þ ï ð à à ý ù á á ï è è à ñ à - ð ù. È à è ñ ÷ è ò à þ ò è ñ ñ è á á ï á à ò á è è, ï ò è è ÷ è ò á è ù ï í é ï ñ á á í í ñ ò ù þ ð ï ñ ñ è - ñ è í é ý è è ò ù ï à ð è ï á à 90-ò ã. XX á. ý à è ý è ñ ý á á í í á ï í ï ï á í è è à ò ó ð í ù è ò à ð à è ò á ð, á è è þ ÷ à à ø á é è à è í í á ù ò ó ï ð à à è á í ò á à è è á à ð à è ù ï ù ò ï ð è á í - ò à ò è è, ò à è è è ç à à ñ ò ï ù ò ï ð á à ñ ò à à è ò á è á é ï ð à æ í á á ï ï ï è è ò è ÷ à ñ è ï á ï è è à ñ à. Ò à ð à è ò á ð í ù ï è ÷ à ð ò à ï è ð à ç à è ò è ý ý è è ò ù á ý ò ï ò ï à ð è ï á ý ï ò à è ò è á í à ý à à à ï ò à ò è ý è í í á ù ï ò ñ è ï á è ý ï ð à ç à è - ò è ý ñ ò ð á í ù; í á ó ï á í è à ï ð ï ò à ñ ñ è ï ï à è ù ï ï è è à ÷ à ñ ò á á í í ð à ø à ò ù ï ñ í ï á - í ù á ç à à ÷ è ñ ò è à è ù ï ï - ý è ï ï ï è ÷ à ñ è ï á ï ð à ç à è ò è ý, ï ð è ï ð è ò á ò ï í á á í è - ï á í è à è í á á ñ ï á ÷ á í è þ è è ÷ í í á ï á è à á ï ï í è ó ÷ è ý; ø è ð ï è à ý ï ð à è ò è è à í á í - á à ù á í è ý ÷ è ï í á ï è ÷ à ñ ò à ï ò ó à ï ï ð á à ï è ç à ò è è ò ò ï ð ï á à æ ç à á à ñ - ò á í í é ã ï ñ ò á à ð ñ ò á á í í é ñ á ñ ò á á í í ñ ò è; ñ ð à ù è á á í è à è ï ò à ð á ñ ï á ã ï ñ ò á à ð - ñ ò á á í í é á þ ð ï è ð à ò è è ñ è ï ò à ð á ñ à ï è ò è ï á í ñ á ï á ï è ò á í á á ï á ï è á ï è ò à è à; ï ð à è è ï í á í è à ï à ð á à ý á ï è ñ ò è ÷ à ñ è è ï è è á í ò è ñ ï ò è à è ù ï ù ï è ç à ï à á í ù ï è ï ï á à è ý ï è ð à ç à è ò è ý; ñ ï ç à á í è à «ï ò ò ø ï ð ï í é à ð è ñ ò ï è ð à ò è è».

Á ï è ù ø è ï ñ ò á ï ð ï ñ ñ è è ñ è è ò è ç à ð ó á á æ í ù ò è ñ ñ è á á ï á à ò á è á é à à þ ò í á - á à ò è á í ó þ ï ò á í è ó ï ð à à ý ù á é ý è è ò ù 90-ò ã. è í à ç ù á à þ ò á á í á ï ð ï ò à ñ - ñ è ï ï à è ù ï í é, í á ñ ï ï ñ á í í é ð à ø à ò ù ï ñ í ï á í ù á ç à à ÷ è, ñ ò ï ý à ø è à ï à ð á à í á ù á ñ ò á ï ï, ï ð ï á à æ í í é, è ï ð ù ñ ò ï í é, è á à ç è ý è è ò í é è ò. ï. Ò ï ÷ í ó þ è í á - ð à ç í ó þ ò à ð à è ò á ð è ñ è ó ð ï ñ ñ è è ñ è í é ý è è ò ù 90-ò ã. á à è Á.È. Á ø è ï : «Ï ù ï ï æ à ï ñ á ð ò ñ ò ù þ è ï ï ñ ò à ò è ð ï á à ò ù, ÷ ò ï á á à ð ò í è ò ý ø à è ï í à ò á è à ñ ò è ð ï ñ ñ è è ï ù ï ï ÷ ò è í á í à ò ï á è ï ý è è ò ù á í ï ð ï à ò è á í ï ï è á í á. Á è è ø ù á á ò ó í è ò è ï ï à è ù ï ù é ñ ó ð ð ï á à ò, è ï ò ï ð ù é ñ ï ñ á á í í ò ñ ò à è à à ò ù ñ á ï è è è á í á ù á è ï ò à ð á ñ ù, í ï í á ñ ï ñ á á í í ò ñ ò à è à à ò ù è ï ð á í í ù á è ï ò à - ð á ñ ù ð ï ñ ñ è è ñ è ï á ï í à ð ï á à, á ù ï ï è í ý ò ù ð ï è ù è ï ò á à ð à ò ï ð à á á ï è ï ò à ð à - ñ ï á, ý ò ó ý è è ò ï ð à à è è ù ï á á í á ç à à ò ù “è.ï. ý è è ò ù”»¹.

¹ Á ø è ï Á.È. Ý è è ò ï è ï à è ý. Ì . 2005.Ñ. 228.

Í à ñîâðàì áí í î ÿòàì á (í îñëà 2000 ä.) ñèòòàòöèþ à Ðîññè è âî ì í î-
 àì ì î ðààäèÿòò ì áàòàÿ ì î è è ð ÷ à ñ è àÿ ñòàà è è ù í î ñ ù, ñî ñ è à ñ î à à ì è à
 à à è ñ ò à è è ì ð à àÿ ù à à ì è è à ñ ñ à ì î ì á í è ù ø è ì ñ ò à ò ì ð í à è à ì ì á à ì ñ ò à à ì í î ì
 ð à ç à è ò èÿ. Ý è è ò ì ù à à ç à è ì ì à à è ñ ò à èÿ ì ñ ò ù à ñ ò à èÿ þ ò ñ ÿ í à ì î ò ò ÿ ò ì î à-
 à à ð æ è è ì ð à ç è à à ì ò ñ è ì à ì è ó ò ð ñ à « ò ì ð à à èÿ à ì ì é, ñ ò à à ð à ì í î é à à ì ì è ð à-
 ò è è », ì ð è ì ÿ ò èÿ ñ î ò à à ò ñ ò à ò þ ù è ò ì ð à à è è è ð ù è à ð. Á í à ÷ à è à XXI à.
 à Ðîññè è à ñ àÿ ç è ñ ì ì ð í ò à ñ ñ à ì è ó è ð à ì è à ì èÿ à à ð ò è è à è è à è à ñ ò è, ì ò è-
 ö è à è ù í î é ì ð è à ì ò à è à è í à ì î ñ ò ð í à ì è à ì ñ í î à è ì í è ó ð à ì ò ñ ñ ì ì à ì í à ì,
 ì î ñ ò è ì à ò ñ ò ð è à è ù í î à ì ì á à ù à ñ ò à à à ñ ñ ò à à à ð î ñ ñ è è ñ è ì é ÿ è è ò ù ì ð í è ñ ò ì-
 à è è è ì á è ì ò ì ð ù à ì î ç è ò è à ì ù à è ç ì á í à ì èÿ: ì î à ù ñ è è ì ñ ù ÷ è ñ è ì ì à ò ð è ì-
 ò è ÷ à ñ è è ì à ñ ò ð í à ì í ù ò è ì ð í ò à ñ ñ è ì í à è ù í î ì ò à à ò ñ ò à à ì í ù ò ð ó è ì à ì à è-
 ò à è à è (÷ à ñ ò ì è ç à ì à ì í ù ò ñ ò ð ó è ò ó ð è ì ð à à ì í à à á ç ì í à ñ í î ñ ò è) è è è ò,
 à è à à à þ ù è ò ñ î â ð à ì á í í ù ì è ì à ò ì à à ì è ò ì ð à à è à ì èÿ è ò. à. Á ñ à ÿ ò ì ì ð è-
 à à è ì è ì î ð à à à è à ì í î ó ì î à ù ø à ì è þ ò ð í à ì ÿ ò ì ð à à èÿ à ì ñ ò è ñ ò ð à ì ù,
 ð à ø à ì è þ ì á è ì ò ì ð ù ò ì à è ð í ÿ è ì í î è ÷ à ñ è è ò ç à à à ÷.

Í î ì á í à ò ì à è ì î è ì à ò ù à à è à ò, ÷ ò ì « à ù ð à ù è à à ì è à » ì î à ì é ÿ è è ò ù,
 à à à è à à ò ì é à ù ç ì à à ì ñ î â ð à ì á í í î ñ ò è, – ÿ ò ì à è è ò à è ù í ù è ì ð í ò à ñ ñ ì ò à ì-
 ð à à ì à è à ñ ò ì ù ò è ì ñ ò è ò ò à ò, á è ç ì à ñ ñ ò ð ó è ò ó ð à ò, ì à à ð à ò à ð à æ à à ì ñ è ì à ì
 ì á à ù à ñ ò à ì ò à à ò ñ ò à à ì í ù ò è ì ð í ò à ñ ñ è ì í à è ù í ù ò è è à à ð í à, ì î à à ì ò ì à è è à
 ñ è ñ ò à ì á ì á ð à ç ì à à ì èÿ ñ î ò à à ò ñ ò à ò þ ù è ò ò ð à à ì à à ì èÿ ì ì á à ù à ñ ò à à è à ù-
 ç ì à à ì à ð à ì á ì è è ì í è ó ð à ì ò ñ ñ ì ì à ì ù ò, ì ò à à ò ñ ò à à ì í ù ò, ÿ ò ò à è ò è à ì ù ò è
 ñ î ò è à è ù í ì ð è à ì ò è ð í à à ì í ù ò ÿ è è ò ì ù ò è à à ð í à ò ì ð à à è à ì ò à. Í î è è ò è-
 ÷ à ñ è àÿ à è à ñ ò à ò þ ù àÿ ÿ è è ò à Ðîññè è ñ è ì é Ò à à à ð à ò è è ñ ñ ò ì è ò è ç ò à è ì à ì
 ð ÿ à à à ð ò ì ì è ð í à ì è. Í ð è ÿ ò ì ì ì è ð í à ì ç ç ð à ì ÷ à ñ è è à ì ñ í î à à ì èÿ ÿ ò è ò
 à ð ò ì ì ì ñ í à ì é ð í è è ì á è à ð à þ ò, ò. è. à ð à à è ù í î ñ ò è ì í è à ù ñ ò ò ì à þ ò è è ø ù
 è à à ì è ì à è ÷ à ñ è ì é ç à à à ñ è à ì î è è ò è ÷ à ñ è è ò à è ñ è ñ ò ñ ñ èÿ ò. È à à è æ à ñ ñ ð à-
 à à à è è à ì ñ ò è, ì ð à à ì à ì à ì ì î ð ÿ à è à, ÿ ò ò à è ò è à ì ñ ò è à è à ñ ò è ð à ç à à èÿ þ ò
 ì í î à è à ì à ð ò è è à ð ò ì ì ù, ÷ ò ì à à è à à ò è ò ì à è ì ò è è ÷ è ì ù ì è à ð ó à ì ò
 à ð ó à à.

Í ù ì á ò ì ÿÿ ÿ è è ò à à ù ø è à è ç ñ î à à ò ñ è ì é ì à ð ò ì ì á ì è è à ò ó ð ù è è ì ì -
 ñ ì ì è ù ñ è è ò ñ ò ð ó è ò ó ð, à è ð à è ò ì ð í à à ì ñ ñ ð à à ì ð èÿ ò è é, à ì ñ ÷ è ì í à ì è è ì à
 à è ù ö è ì ñ è ì à ì ì à ð è ì à à, á è ç ì à ñ ñ ò ð ó è ò ó ð è à à æ à è ð è ì è ì à è ù í ù ò è ð ó à ì à.
 Í ñ í î à ì ù à ì à ì ð à à è à ì èÿ ò ð à ì ñ ò ì ð ì à ò è è ñ ò à ð í é ÿ è è ò ù à ì í î à ò þ ñ è à-
 à ò þ ù è à: ì ð è à à ò è ç à ò èÿ ò è ì á ì ñ à, ñ ò à ð à ð à ñ ñ ð à à à è à ì èÿ, ì à æ à ò ì à-
 ð í à ì ù à è ì í ò à è ò ù, ì à è à ì è à à ð à ì à à è ù í ù à à è à ù ì ð í è ç à ì à ñ ò à à. Á ð à-
 ç ò è ù ò à ò à ì í à à à è è ì ì è ì à ì à ì î è ì è à ì è à ì í ì á ì è è à ò ó ð ù, è ì ò ì ð í à ð à ñ-
 ì ð í ñ ò ð à ì è è ì ñ à ì à ð à ø à þ ù à à à è èÿ ì è à ì á ì î è è ò è è ó, á è ç ì à ñ è à ð ó à è à
 ñ ò à ð ù ì á à ù à ñ ò à à ì í î é æ è ç ì è.

Ñîâðàì áí í ày ðîññèéñèày ýèèòà àí í í î ì à ù à ò à ð à è ò à ð è ç ò à ò ñ ý è à ÷ à ñ ò à à ì è, ç í à ì è ý ì è è ò ì à ì è ý ì è, ò à ð à è ò à ð ì ù ì è ä è ý ò ì ð à à è à ì ò à à, ì ð è à ù è ø è ò ð à à ì ò à ò ù à ò ñ è ì à è ý ò ñ è ì ð à à è ì à ò ñ ò ð è à è ù ì í î ì, à í à ì ì ñ ò è ì à ò ñ ò ð è à è ù ì í - è ì ò ì ð ì à ò è ì í í î ì ð à ç à è ò è ý. À ì ñ è ò ì ì ð à ì è ù ø è ì ñ ò à ì à à ì ð à à ñ ò à à è ò à è à è è ì à ð ò è ì à è à ì à ð ì í - ò à ò ì è ÷ à ñ è ì à ì à ð à ç ì à à ì è à, ì à à ì ñ ò à ò ì ÷ ì ù è ò ð ì à à ì ù ç í à ì è è ì à ò ì ò ì à à ì è è à ò ñ è ì à è ý ò ð ù ì è à, à è ì à à è è ç à ò è è è è ò. Ò à à è ù ì ù è à à ñ ð ð è ñ ò ì à, ý è ì í ì è ñ ò ì à, ò ì ð à à è à ì - ò à à ì à ì ð ì ò ý à è à è 40 è à ò (1950-1990 ã.) à ý è è ò à Ñ Ñ Ñ ð ñ ñ ò à à è ý è è è ø ù 10%, à à ñ ò ð à ì à ò Ç à ì à à à - 38-50%. Í î à ì à ì à ý ì à ð à ç ì à à ò à è ù ì à ý ò à ì à à ì ò è ý ñ à è à à ò à è ù ñ ò à ì à à è à ì ò ì ì, ÷ ò ì ì ù è ì à è è à à è ì ñ è ì í ñ à ð à à - ò è à è ò à ç ù ì ì è è ò è è è à è ð à è ò è à ì í è è ì à ò ñ ò ð è à è è ç à ò è è. À ì à è è ç à à ç ì - à ì à ì ì à ð à ç ì à à ì è ý ì à ð à ñ ò ð ì à ÷ ì í è è ì ì à ì è è à ò ò ð ù ñ à è à à ò à è ù ñ ò à ò à ò ì ð è ì à ð ì í ì ò ì è à à ì à à ì ò è - ì ð à ì à è à à à ì è è à à ù ñ ø à ì ð è ì à ì à ñ ò à à ñ ò ð à ì ù è ð à à è, ì ì è ò ÷ è à ø è ò è ì à è à ì à ð ì í - ò à ò ì è ÷ à ñ è ì à ì à ð à ç ì à à ì è à: ç à è ì í ÷ è è è ò à ò ì è ÷ à ñ è è è à ó ç - 28%, ý è ì í ì è ÷ à ñ è è è à ó ç - 18%, ì ð ì ø è è à ñ ò à ñ ò à à ì í ì ì à ò ÷ ì í à ì à ó ÷ à ì è à - 9%, è ì à ð ò à ò ì à ì è ò à ð ì ù à ñ ì à ò è à è ù - ì ì ñ ò è - 12%, ì à ð ò è è ì ù à (ì à ð è ñ è ç ì - è à ì è ì ç ì) - 9% (à ñ à ì í è à ù ñ ø à è ì ì à ì è è à ò ò ð ì í è è à ò à à ì ð è è à ì 21%). À ð ó à è à è ì à ð ò, à è à à ì ù ì ì à ð à ç ì ì, à ì à ì í ì à, à è ì è ì à ò è ÷ à ñ è ì à, ð à à è ì ð ð è à è ÷ à ñ è ì à ì à ð à ç ì à à ì è à.

Í à ð à ç ì à à ò à è ù ì ù à ò à ð à è ò à ð è ñ ò è è è ì ì ñ ò ñ ì à à ò ñ è ì è ý è è ò ù ì à è ì è ç - ì à ì è è è ñ ù. À ù à à ì è à à à ù ð à à è à ì ù ý ò è ì ñ ì à à ì í ì ñ ò è à ò à ì ð à è ù ì ì à ì - ì à ð à ò à è ñ ì ì è ì è ò à è ù ì í è à è à ñ ò è à ð ì ñ ñ è: 47% ÷ è ì í à ì è è ì à è ì à ð ò à ù ñ ø à à ò à ò ì è ÷ à ñ è ì à ì à ð à ç ì à à ì è à, 27% ñ ì à ò è à è è ç è ð ì à à è è ñ ù à ì à è à ñ ò è ý è ì í ì è è è, à ó ò à à è ò à ð è è, à ì ñ ò à à ð ñ ò à à ì í î ì è ò ì ç ý è ñ ò à à ì í î ì ñ ò ð ì è - ò à è ù ñ ò à à (ñ ì à à ò ñ è è à ì à è ì à ì à ì à à è ì à ì ò à), ì ì 5% ñ ñ ò à à è ý ð ò à ð ò ì ì ù ð ð è ñ ò ì à, ì à à à à ì à ì à, ñ ì à ò è à è è ñ ò ì à ì ì ñ à è ù ñ è ì ò ó ò ì ç ý è ñ ò à ó, ì à ò à ì - ò è è ì à è ì ð ì à ð à ì è ñ ò ì à, à ò à è à à ò à ò, è ò ì à à ó ç à ò è ç ò ÷ à è à ñ ò à ñ ò à à ì í ù à ì à ò è è è ò. ì.¹

À ñ ì à ð à ì à ì í î è ý è è ò à ì ì è à ì à è ì ñ ò è à è ù ì ì ì ð è à ì ò è ð ì à à ì í ù ò ì ð ì ò à ñ è ì í à è ì à, ñ ì ì ñ ì à ì ù ò ì à à ñ ì à ÷ è à à ò ù è ì í è ó ð à ì ò ñ ì ì ñ ì à ì à ð à ç à è - ò è à ì à ù à ñ ò à à è à ì ñ ò à à ð ñ ò à à à ò ñ è ì à è ý ò ñ è ì ð à à ì ò à ì à ì à ì è ð à. × à ñ ò ù ý è è ò ù ì ç à à ì ÷ à ì à ì ð à è ì ò ù à ñ ò à à ì í ì ð è ò ì í ì à è à ì ñ à ì à à ì à ì - à à ò ñ ò à à è à è è ý ì è ý, ì à ð à à ì à ì è à ì è ò à è ì à ç à ð ó à à æ. Í ù ì à ø ì ý ý ð ì ñ - ñ è è ñ è à ý ì ì è è ò è ÷ à ñ è à ý ý è è ò à ý à è ý à ò ñ ý à ò à è ì ì í î ì í ì à ì è è à ò ò ð ì í è, ñ è ñ ò à ì í è, à è ì ò ì ð ì è à ç à è ì ì à à è ñ ò à ó ð ò à ù ñ ì è ì ì ñ ò à à è à ì í ù à ì ð à à ñ ò à - à è ò à è è ì ì è è ò è ÷ à ñ è è ò, à à ì è ì è ñ ò ð à ò è à ì ù ò, ý è ì í ì è ÷ à ñ è è ò, è ì ò ì ð ì à - ò è è ì í ì ù ò, ì è è è ò ì è ð à ò è ÷ à ñ è è ò è à ð ó à è ò è ð ó à ì à ì ì è è ò è ÷ à ñ è ì à ì è è à ñ ñ à. Í ñ ò à ò è è à ù à ø à è ñ ò à ð ì è ì ì à ì è è à ò ò ð ù ñ è ì ò à ç è ð ì à à è è ñ ù à ì à ý è è ò.

¹ À à ì ð ì à À.È. À ì ñ ò à à ð ñ ò à ì XXI à à è à è ì í î à ì à è à ñ ò à ì è ì ñ è ò ò ò ì à à è à ñ ò è à ð ì ñ ñ è // À ì ñ ò à à ð ñ ò à à ì í à ý ñ è ó à à. 2007. ¹ 4.Ñ. 8.

Āđóí i ũ èàè ñîñòààēyþùèà âèañòáóþùáé ýèèòŭ íáèààþò ðyāī ī
 íáùèõ, ñāīēñòááí í ũõ áé í ðèçí àēīâ,ñđāāè ēīōīðŭõ ääyòàēüī īñòü ī ī
 ī ðēī òēī ó óī ðāāēáí ÷añēèõ ēī ī àí ä, æañòēī ī īä÷ēí áí í ũõ ãèàáà èñ-
 ī īēī èòàēüī íé âèañòè; íáyçàòàēüī īñòü ñóùañòáíâáí èy èè÷í ē í ðā-
 äáí í īñòè ãèàáà, ī àđāī ī ó èèõó í à èþáī ī óđīáí á; í àèè÷èà í à èàæāī ī
 óđīáí á ñīîòààñòáóþùèõ âīæääé ñ èè÷í ē í ðāääáí í ē ēī ī àí äí ē;
 òùàòàēüī ī ī àñēèðòáí ày âīâèä÷áí í īñòü â ðaçääè è í ðèñāīáí èà āīñ-
 ñīáñòááí í īñòè (í ðèààòèçàòèy); í àđāāēī ñāyçü ñ ī ðāáí èçíâáí í íé í ðā-
 ñòóí í īñòüþ è í áí īñđāāñòááí í īä ēīááèðīâáí èà áà èí òàđāñīâ.

Çí à÷èòàēüī ày ÷añòü ðīññèyí ī īèàáàò, ÷òī ðŭ÷ääè âèèyí èy í à
 æèçí ũ ñòðáí ũ āīñòàèèñŭ ÷añòè í ũí áøí áé íáīâàòèâøáèñy ýèèòŭ í à
 ñòīèüēī â ðaçóèüòàòà çañèõá, à ññèäañòáèà òīāī, ÷òī áà ī ðāañòààèòàèè
 «â í óáé īâ áđáí y īèaçàèèñŭ â í óæí īī ī añòá», ñòī áèè í ðèīáđāñòè
 âèañòí ũé èàí èòàè áèàāīâàðy ðāñī ðīâàæá çà áañòáí í è āīññīáñòááí í ī-
 ñòè, ī īèó÷áí èy āīñòóí à è í ðèðīáí ũī ðāñòðñàí, áŭñòðīé ī īèèèè÷-
 ñèīé èàðüàðá â âŭñøèõ ī ðāáí àõ âèañòè.

Áí àèèç ñī òèīēīâè÷añēèõ īī ðīññīâ ññèäàòàēüñòáòàò, ÷òī ī ðaçèääí ò-
 ñèèà ñòðóèòòðŭ è í áēīòīðŭá áèèçèèà è í àí ó òīī -ýèèòí ũà áđóí ī èðīâ-
 èè, ðyā íáùañòááí í ũõ, â ò.÷. òäðēīáí ũõ è ðāāèíí àèüī ũõ èèààðīâ, í à
 ñīâðáí áí í īī ýòáí á ī īèüçòþòñy āīñòàòí÷í ũī óđīáí àí āīâàðèy í àñ-
 èáí èy. Óīðī èðòáòñy ñēīðáá ī íçèòèáí íâ, ÷áí í áãàòèáí íâ íòí íøáí èà è
 áèçí ññ-ýèèòà, īññááí í ī ñī òèàèüī ī ī ðèáí òèðīâáí í íé (çà èñèèþ÷áí è-
 àí, ðaçòí áàòñy, īèèãàðòīâ). ×òī æá èañààòñy ðaçóèüòàòíâ ääyòàēüī ī-
 ñòè ðóēīâíâèòàèéâ è áíèüøèí ñòáá í ðāáí íâ èñī īēī èòàēüī íé è çàēī-
 ííààòàēüī íé âèañòè, ī īèèèè÷añēèõ ī àðòèyõ, òī èõ ðīèü ī àññàí è
 íòáí èàààòñy í áâŭññēī. Ā òáèī ī æá í ááèþáààòñy çí à÷èòàēüī ũé ðaç-
 ðŭá ī áæáó èí òàđāñàí è, òáí í īñòyī è, ī ðèáí òèðáí è è āīòīâáí è ī īèè-
 òè÷añēīé ýèèòŭ ñòðáí ũ è īñī íáí íé ī àññŭ í àñáèáí èy.

Ā ñīîòààñòáèè ñ ī īñèááí èí è īī ðīññàí è íáùañòááí í īāī ī í áí èy, í à
 áíèáá 1/3ðāñī īí äáí òīâ ī īēīæèòàēüī ī íòáí èàþò ñī īññáí īñòü ī īèèèè-
 èī-àáí èí èñòðàòèáí íé ýèèòŭ èñī īēī ýòü ñāīè í ðīòāññèīí àèüī ũà íáy-
 çáí í īñòè, ðáøàòü ñī òèàèüī ũà ī ðīáèáí ũ è ò.ī. ðīññèyí á ī īèàáàþò,
 ÷òī ñīâðáí áí í ày ī īèèèèè-àáí èí èñòðàòèáí íé ýèèòà āīèæí à áŭòü
 (ñòàòü) ī ðīòāññèīí àèüī íé, áŭññēīí ðāañòááí í íé, íáðaçíâáí í íé,
 èí þùáé èðáàòèáí ũé óí ðāáèáí ÷añèèé īī ũò, òí þùáé ó÷èòŭâàòü è
 èīðäèí èðīâàòü èí òàđāñŭ ðaçèè÷í ũõ ñī òèàèüī ũõ áđóí ī, ñāyçáí í íé
 ñ í àðīáí ī, ñī ðāááàèèáí é, áŭññēīéóèüòòðī íé, ī àððèíèè÷añēīé è äð.

Nĩãðàì áí í ày ðĩññèéñèày ýèèòà â öæîì ì ðããñòàãèyãòñy èàè àĩñ-
 òàòì÷í ì íáðàçîããáí í ày è öæèáòñòðàì èáí í ày (íáí àèì çà÷ãñòóð â ñíãñ-
 ãáí í ùò èí òàðããã), àíòíããy ðããè àũññèèò àíòíããá í àðóøàòü çàèí-
 í ù. Í í à çáí èì ààò èèàèðóðùèà ì ìçèèè, àèy í àà òàðãèòàðí à àũñ-
 èày ñòáí áí ù èíððóì ì èðíããáí í ñòè. Èèøü 18-20% ðĩññèyí ñ÷èòàðò,
 ÷òì ýèèòà èçì áí èèãñü çà ì ññèããáí èà ãíããü â èó÷øóð ñòíðíí ó, à áíèãã
 1/3 – â òóãøóð, ò.è. ñòãèà áíèããã àíðíããòí è è áãçîããòñòããáí í í è.

Nĩñòããáí í è ÷ãñòüð ì ðããyüããñ èèãããà Ðĩññèè yãèyãòñy ýèíí ì è÷ã-
 ñèày ýèèòà. Àèçì ãñ-ýèèòà, ðíãèãøãyñy â èíí öà 80-ò ãã., ñðàçó ñòíð-
 ì èðíããèããñü èç ããñüì à íáðàçîããáí í ùò èðããé. Á 1993 ã. â áã ðyããò í à-
 òíãèèññü 93% òãò, èòì èì àè àũñøãã íáðàçîããáí èà. Ñàì ùì è ðãñí ðí-
 ñòðáí áí í ùì è ñí àèèèüì ññòyì è áũèè èí çáí áðí ì-òãòí è÷ãñèèà (49%).
 Áãã àũñøèò íáðàçîããáí èy â 1993 ã. èì àèè 2,6% ì ðããí ðèí èì àòãèé;
 37,0% áũèè èáí àèããòàì è è àíèòíðàì è í àòè. Í áðàçîããòãèüì ù è óðíããáí ù
 ì ðããí ðèí èì àòãèé è 2001 ã. ñòãè àüã àũòã: 96,9% íèíí ÷èèè íãèí áóç,
 áíèããã íáí íãñ áóçà – 13,4%. ×àüã ããããñ àòíðíã àũñøãã íáðàçîããáí èà yã-
 èyãòñy ððèèè÷ãñèè èèè ýèíí ì è÷ãñèè. Ñ 1993 ì ì 2001 ãã. ì ðãèèè÷ã-
 ñèè èñ÷çèè èç èðóí í íãñ áèçì ããã ãóí áí èòàðèè: ãñèè â ì áðãáí è èíãñòà
 1993 ã. íí è ñññòããèyèè 9,4%, òí â 2001 ã. èò ññòãèññü ì áí àà 1%.

Ñðããè èðóí í ùò ì ðããí ðèí èì àòãèé èíèí ÷èèè èèèè èí çáí áðí ì-
 òãòí è÷ãñèèà áóçü ì ì-ì ðããè àì ó ñññòããèyðò áíèüøèíòãñ (53,3%),
 í ì í ãñèíèüè ê àũðíñèà àíèy ýèíí ì èñòíã è ððèñòíã: â 1993 ã. – 39,6%,
 â 2001 ã. – 41,0%. Ýòè ããáí í ùã ñãèããòãèüñòãòóð ì á ìøèáí÷í ñòè ì ðãã-
 ñòããèáí èy ì èóèüòóðíí è ì àðãèí àèüì ñòè yòí è áðóí ì ù. Èðóí í ù è
 áèçì ãñ â Ðĩññèè èíí öà XX – í à÷ãèà XXI ãã. çèãããòñy ì èðyãò ññ-
 ããñ àðóãñãñ òèí à – í à ì ðíñòí òíðì àèüì ì íáðàçîããáí í ùò, í ì «í ðíããè-
 í óòüò», çí àðùèè èí ñòðáí í ùã ýçüèè, ì í íãñ ì óòãøãñòãòóðùèè, óãã-
 ðáí í ì ÷òãñòãòóðùèè ñããy â Èí òãðí àòã è í íãñò òãòí íèíãèyò. Í áí í èç
 èèð÷ããüò òàðãèòàðèñòèè ðĩññèéñèí è ýèèòü yãèyãòñy àà èì ì áí áí ò-
 í ày ñãyçü ñ ñíãñòããáí í ññòüð, ðãñóðñàì è (ãèãñòü-ñíãñòããáí í ññòü), òíð-
 ì èðíããáí èà «í ì áí èèãòóðí ùò ì ðããí ðèí èì àòãèé» è ò.ã.

Á ñãðããèí à 90-ò ãã. òèí è÷íí è óñí àøí í è èàðüãðí è à èçì ããã áũèí
 ññçããáí èà ãññòããðñòããáí í ùì ÷èííã èèì òèðì ù «í ì ñããy», ò.ã. ñ öã-
 èüð ñãñããñ ì áðãòíãã â yòò ñòðóèòóðó. Áãáí í ù è ì ðíòãññ ì òããòüããè
 çí à÷èòãèüì óð ÷ãñòü ñèó÷ããã èàðüãðü èðóí í ùò ì ðããí ðèí èì àòãèé.
 Ýòì áũèè íáí à èç í àèáíèãã ðãñí ðíñòðáí áí í ùò òíðì íáí áí à àèãñòè
 ì ñíãñòããáí í ññòü. Ñòðóèòóðü, ññçããáí í ùã òãèè ñí ñññãññ, áũñòðí í à-
 ì èí ýèèññü àũññèí ññòããèáí í ùì è ì ñòããáí èèàì è. Í áũ÷íí â òãèèà

òèðì ù ì ðèí èì àèèñù í à ðàáíòó òíëüéí êíëëääè.

Ñëääóþùèì ñí ìñíáí ì íáí áí à àèàñòè í à ñíáñòááí í ìñòù áùéí ààè-
àèðíááí èà èàèè -èèáí ãñíóääðñòááí í ùì ìðááí ìì ìíéí ìì ì÷éé ìì áá-
ááí èþ êíì ì àð÷àñèèò ààè ñáíèì òí ìéí ìì ì÷áí í ùì èèòàì (áí 15% òñ-
í áøí ùò èàðüáð á àèçí àñà). Í à ðóéíáíäýùèà ì ìñòù á òàèèò ìíáùò
êíì ì áí èýò, ñíçääí í ùò ì ðè í áí ìñðááñòááí í ìì ñíááèñòàèè ãñíòðóè-
òòð, í áí ðààèýèèñù ì ìéíáùà èþàè, í à èì ááøèà ì ðýì ìáí ìòí ìøáí èý è
ñíáàòñèíé í ìì áí èèàòóðà èèè çáí èì ááøèà á í áé í èçøèà áíèæí ìñè.
Ðàçí ìáèáí ìñòùþ ýòíáí æà ñí ìñíáà áùéí ìòí ì÷éíááí èà ìíáíé êíì ì àð-
÷àñèíé ñòðóèòóðù ìò óæà ñóùáñòááí è ñíçääí èà òàéíáí ðýää àò-
òèèèðíááí í ùò òèðì. Áùà ìáí èì ðàñí ðíñòðáí áí í ùì ñí ìñíáí ñíç-
ääí èý òñí áøí ìáí àèçí àñà áùèà ì ðèààòèçàòèý ì ðááí ðèýòèý, ì ðá-
áðàùáí í ìáí á àèòèíáðí ìá ìáùáñòáí. Çí à÷èòàèüí àý ÷àñòù ìèèää-
òíáñíçääè ñáíé ñíáñòááí í ùé àèçí àñ, èñí ìèüçóý ì ðèààòèçèðíááí í ùà
ì ðááí ðèýòèý.

Í èèääòðè è èò ääýòàèüí ìñòù ìòáí èààþòñý èðáéí á í ááàòèáí ì. Èí -
òàðáñí ù ì ìíáí èý ðíññèýí ì áíòíáí ìñè ìòà÷àñòááí ìáí áèçí àñ-
ñíáùáñòááí ó÷àñòáíáàòù á ðàøáí èè àèàáí íé ñíòèàèüí íé ì ðíáèàì ù -
ìíáùøáí èè òðíáí ý æèçí è í áñàèáí èý. Í áí ùøéí ñòáí (40%) ñ÷èòàò,
÷òí ìì èì ì ñíáñòááí í ùò èí òàðáñíá èðóí í ùé ðíññèèñèèé áèçí àñ áñà
æà á ìì ðááàèáí í íé ì áðà ìçááí÷áí è ðíñòíì áèááñíñòíýí èý ìñòàèü-
í ùò áðàæääí. Две трети ìì ðíøáí í ùò óááæääí ù á òíì, ÷òí èðóí í ùé
ðíññèèñèèé áèçí àñ í à ñèèíí áí ðàøàòù ñíòèàèüí ùà ì ðíáèàì ù á çíí á
ñáíáé í áí ìñðááñòááí í íé ìòààòñòááí í ìñè - á ìòí ìøáí èè ðááíòí èèíá
ñáíèòò ì ðááí ðèýòèé. Ê áàæí áéøèì ì áí ðààèáí èýì ñíòèàèüí íé ääý-
òàèüí ìñè áèçí àñ-ñíáùáñòááí í áñàèáí èà ìòí ìñèò ðàøáí èà ñíòèàèü-
í ùò ì ðíáèàì ì ðíèçáíáñòááí, ðáàèííá, ìèàçáí èà ìì ìùè áàòñèèì áí-
ì àì, ááñí ðèçíðí ùì, èí áàèèääì è äð.

Á ñíáðáí áí í íé ðíññèè ñáýçü áèçí àñà ñ àèàñòùþ ì ðèíáðáèà ìíáùà
÷áðòù. Áñà ÷àùà áíñóääðñòááí í ùà ÷éí ìáí èèè ìíñèà ìòñòááèè ñòáí ì-
áýòñý òíì - ì áí ááæáðáí è á èðóí í ùò êíðí ìðàòèýò. Äèý òñèèáí èý ñáí-
ááí áèèýí èý í à ìíèèòèèò áèçí àñ àèòèáí ì òèí áí ñèðóáò ñíçääí èà è
òóí èòèíí èðíááí èà ñíìòààòñòááí èè ìñèááíáàòàèüíèèò òáí òðíá,
òíí áíá, PR-ñèóæá, ìáùáñòááí í ì-ìíèèòè÷àñèèò ìðááí èçàòèé, ÑÌ È,
èíááèñòñèèò áðóí ì èðíáíé è ìð.

Ýéí ìì è÷àñèàý ýèèòà ñááíáí ý áèèýàò ì ðàæää áñááí í à Áñíóääðñò-
ááí í óþ Áòí ó,à èèøü çàòáí á ì ðààèòàèüíòáí, ÑÌ È, áèàñòù
á ñóáúáèòàò Óáááðàòèè. Áíñòàòí÷í ñèèüí ùì, ìì ìòáí èà ì áñàèáí èý,
ýáèýàòñý áèèýí èà èðóí í ìáí áèçí àñà í à ìðááí ù àèàñòè ñðááí èò è ì à

ëûõ âîðîâîâ, îðãáí û î ðãâîî îðÿäèà è ñóããáí óþ ñèñòàì ó. Ì áí àà çà-
ì àòí î âèèÿí èà í à Ì ðàçèããáí òà ÐÕ. Ì ðàèòè÷ãèè áí à èíí òðíèÿ ÿè-
í î è÷ãèè é ÿèèòû, î î í í áí èþ ó÷ãòí èèíâ îî ðíà, í àòíäÿòñ ìðãáí û
ãíããáçí î ãíí ìñè, àðì èÿ è òãðèíâ. Òàèèà èí ñòèòóòû, èàè Ñíããò Òããã-
ðàèè èèè î ðí òñþçû, ñóãÿ î î î èó÷áí í ùì äáí í ùì , áíèüøèí ñòãò ðí-
ñèÿí àèäÿòñ ì àèí î îãããðãáí í ùì è àèèÿí èþ ÿèí î î è÷ãèè é ÿèèòû.

Ãîãîðÿ î òíì , èòí ñíçããò î ðãí ÿòñòàèÿ äèÿ âûòíãà Ðíñèè èç èð-
çèñà è àà òñí àóí îãí ðàçèèòèÿ, î ðããòããèòãèè ðàçèè÷í ùõ ñíèèèèí î-
ããí îãðãòè÷ãèè ãðóíí î îñòããèè è èèí î î è÷ãèè é ÿèèòó í à îãí î èç
î îñèããáí èõ î ãò. Ì à î ðãããã æà î ãòí ó ããò èàòããðèè î ðíøáí í ùõ
âûøèè î ðãòáí çèè è ãíñóããðòããáí í íé àèãòè – çãèèèà áþðíèðãòèè è
í àèí î î àòáí òí ìñò ãèãòí ùõ ñòðóèòóð.

Ã î ððèíâ î ðíãããáí èÿ ðããèèèè ùõ ÿèí î î è÷ãèè è ìèèèòè÷ã-
èèè ðãòíðì (90-á ãã. XX â.) î ðããÿùàÿ ÿèèòà Ðíñèè î èüçíãèèè
í çí à÷èèè ùì ãíããðèè í ããèè èÿ, ÷òí â î ðãããèáí í é î ðãã
ñí èæèè ÿòòãèèè ìñò ãã ääÿòãèè ìñè è î àøèè ðãòáí èþ í àè-
í èàøèè ì ðíãèè . Ýòí áüèí îãòñèíãèè í í èçèè ì ðíòãñèíí àèèç-
ì î î ìñòñíãòñèí é î ðããÿùàé ÿèèòû, àà í àèí î î àòáí òí ìñòþ è í àóí à-
í èàè äãèòãããò ã í îãò òñèíãèè, îòñòòòãèè ðããèèíí ãí èè à-
í èÿ è ðãòáí èþ ñíèèèè ùõ è í àèèí àèüí ùõ î ðíãèè , «í îðããáí ÷ã-
èèè ì áí òàèèòãòí » , à òàèèè âûñíèí é í ððí é èíððóí î èðíããáí í ìñè.
Ðãòáí èà èããðèèðí ìñè è èè óùãòããáí îãí ãí ðíà çàì àòí î í à óèó÷-
øèè àà èà÷ãòã. Ñããíãí ÿ â ñíòããã ðíñèèèè è èèèòè÷ãèè é ÿèèòû
óæà áíèüøà èþããé, î îããòíãèè í ùõ è î ðíòãñèíí àèüí é ìèèèòè÷ã-
èè é ääÿòãèè ìñè â òñèíãèè í à÷èè XXI â. Ì î ðãããèáí í àÿ ÷ãòò
ÿèèòû î îèàçèè ñãíã æèè èà è òí áí èà ìñòùãòãèè ì àèèí àèüí î-
ðèè òèðíããáí í óþ, ÿòòãèèè óþ í àó÷í òãòí è÷ãèè é ÿèèòû, ÿèí î î è÷ã-
èè é ñíèèèè ì í ãí ðããèè í óþ î îèèèèè à òãèè ì ìãòãáí èÿ áèããí-
ñíòíÿí èÿ è èíí èóðáí òíñí ìñíáí ìñè ðíñèèèè ì ìãòãã è ãíñóããð-
òãã. Àà ñíòããèèè èðããòèè ùã, èí î ìãòèèí í ùã, ããðããáí î-
ì àððèòè÷ãèè è ñíèèèè î ðèèè ì ðèèè òèðíããáí í ùã î ðããòããèè è èè-
òè÷ãèèè èèññà. Ì î ñòèèèè ÿèèòà ðàçèèòèÿ.

Ì àèíòíðùà òðãèèè î ðããÿùãã èèññà, èõ î ðããòããèè è à òí-
òÿ è í à óí áþò ðããòãòò ã òñèíãèè ì ðããíãíãí ãíñóããðòãã, «í ðí-
çðã÷í ìñè» è èíí èóðáí èè, èè ì áí áí òí î îãããðãáí ù èíððóí èè,
íçããáí ÷áí ù ñíððáí áí èàè ñãíãã ñòãòñ-èãí, ðããèèèèè óçè-
èèè ì ìãò èíðòòí ùõ èí òãðãñ à è ò.ã. Ì î ñòèèèè ÿèèòà ñòããáí àèè è
ì îðãèè í é èí òèÿèè (ñòãòèèèè).

Í à÷àèî XXI â. òàðàèòàðèçòáòñý áîëàá áèàãîî ðèýòî ùì è àîçì îæ-
í îñòýì è äèý ðàçàèòèý ðîññèéñèé è ñèñòàì ù ì ðàãñòààèòàèüí îé ààì î-
èðàòèè. Ðààèèçàòèý ýòèò àîçì îæíòàé àî ì íîîî çààèñòèò îò òàðàè-
òàðà àçàèì îáàèñòàèý èàè îñì îáí ùò ãðóî ì èðîáèè ì ðàáýòàé ýèòù,
òàè è ì îñèàáí èò ñ àèòèáí îé ÷àñòóð ãðàæàáí ñèîáí îáòàñòàà, àà òì á-
í èý àîñòèéí è ì ðîòàññèèí àèüí î îòà÷àòü í à àòçì àò ÕÕÎ â.

Î òàòñòàáí í àý ÷àñòó ýèòù Ðîññèè àèèáí à áòüò çàèì òàðàññèè à à
â ñòààèèüí îñòè îáòàñòàà è àáí îñòòî àòàèüí ì ðàçàèòèè, â ì ðàíî-
èáí èè çàðòàèèòàáíñý àòà â èí àóñòèèèèüí óð ýí îòó «áððîèèòàè÷à-
ñèîáí èí ì èàèñà» àáðù â í àí îáðàøèì ñòü ñàñòàáí í îáí çí àí èý, ì ðà-
í àáðàèèèèüí îáí îòî îøáí èý è «í èçàì», òáí îñòýì í àèèí àèüí îé
éóèüòóðù: «Ðîññèè í óáí à áòðàáíòèà ýèòù ààì îèðàòèè÷àññèè îáòà-
ñòàà» (Á.Ð. Ñóðèèâ)¹.

Ýòì îçì à÷àòè îáàññè à÷áí èà «í ðîçðà÷íòèè» ðàçóèòàòèà äáýòàèüí î-
ñòè ýèòù è àîçì îæíòàé îáòàñòàáí îáí èí îðòèý ýí àà í áé, èèèè-
ààòèð îòòøðîðîè èè àáí èíèèè è ì ðàèòèèè, îèèðòóòóð ì ðàáíòóð èí î-
éòáí èè ýèò ì ðóí î÷í ùì, ì ðàáí àòè÷í ùì èèòàèèýì, ì îááðàèèó
«ñàáðóó» èí ñòèòóòèà ãðàæàáí ñèîáí îáòàñòàà, â ò.÷. ñ èññè îèüçì àáí èàì
ñòðóèòóð «Áàèí èè Ðîññèè». Á ì ðîèèèè ñèó÷àá í àèüçý èñèè÷àèòó
í îáòà ñîèèèèüí î-ì èèòèèèèè à îòðýñáí èý è ñòàáí àòèð ðàçàèòèý
ñòðáí ù. Î îæí î áçààòü í àèíòèðòà ì óòè è òàèòèðòó òèðòè èðòàáí èý
í îáí è ýèòù:

➤ èí ñòèòóòèèí àèèçàòèý è ì ðîòàññèèí àèèçàòèý ì èèòèèèèèèè
èèàáðòàà, ðàçàèòèè ì àðòèéí èè èí èóðáí òì èè ñèñòàì ù, îðááí èçàòèè
ãðàæàáí ñèîáí îáòàñòàà;

➤ òèðòè èðòàáí èà è ñàáðøáí ñòàíàáí èà ðàèèèí àèüí îé áððîèèòà-
èè ñàðáí áí îáí àòñèèè ðîòàññèèí àèüí îáí òèè à;

➤ ñîçàáí èà ðàçàèòèèèè ñèñòàì ù ì îááíòèèèè è ì áðáí îááíòèèèè èà-
ðòà àòñòèèòè òì ðààèáí òàà;

➤ ðàçàèòèèè ãðàæàáí ñèîáí îáòàñòàà, ì îáòøáí èà ðèèè àáí èí ñòè-
òóòèà è èèàáðòà;

➤ ñòàí îáèáí èà ì èððàèèèè à, ààì îèðàòèèè, ì àñòè îáí ñàì îòè ðààè-
í èý, ðàçèè÷í ùò òèðòè ãðàæàáí ñèîáí, îáòàñòàáí îáí èí îðòèý àè-
ñòè;

➤ ààèüí àèøàá ñàáðøáí ñòàíàáí èà ñèñòàì ù àòñòàáí îáðàçì àáí èý
â Ðîññèè, ì îáòøáí èà àà èí èóðáí òèññè îñíáí îñòè â òñèèèèèè ì à÷àè
XXI â.

¹ PRO ñòàáðáí í óð ààì îèðàòèèè / ñòò. Ë.Á. Î îèýèèâ. M., 2007.Ñ. 75.

Çàâáðøáí èà çàâà÷ ñòààèèèèçàöèííí íãí ì àðèíàà â Ðíññèè è âúõíä
 í à ðàøáí èà ì ðíáèàì ì ìñòèí áóñððèàèüí íãí ðàçàèèèý âúääèääò í í-
 âúà òðááííáí èý è óí ðààèáí òàì , èõ ì áí áäæáðñèè è ÷àèíâá÷àñèè
 èà÷àñòààì . Í à ì áðáíá ì àñòí âúõíäýò ñâíéñòàà èðààðèáí ìñòè, èíí èó-
 ðáí òíñí ìñíáí ìñòè, ì ðíòáññèíí àèèè à, ì àððèíèèè à, í ðààñòàáí í ìñòè
 è ãðàæääí ñèíé ìòààðñòàáí í ìñòè, èíòíðúá äíèæí ù èí òáãðèðíâàòüñý
 â ñíòààðñòàáí òáí àí àí òàèèèòàò. Í ñòðí í à ðààòàò âúñøèõ óí ðà-
 èáí ÷àñèèõ èàððíâ èàè äèý ãñòààðñòàáí í íãí àí ì àðàò, áèçí àñà, èí-
 ñòèòòíâ ãðàæääí ñèííâí íáùàñòàà, òàè è äèý óí ðààèáí èý ðíññèéñèè è
 ÒÍ Ê â óñèíâèýõ ãèíâèèüí íé èíí èóðáí èèè. Í íäèèíí í àèèíí àèüí àý
 ýèèòà â èääàèà äíèæí à ñòàòü ýèèòíé çàñèóã (ì àðèòíèðàòèáé), ýèèòíé
 ìòààðñòàáí í ìñòè, à í à ýèèòíé ì ðèàèèääèé.

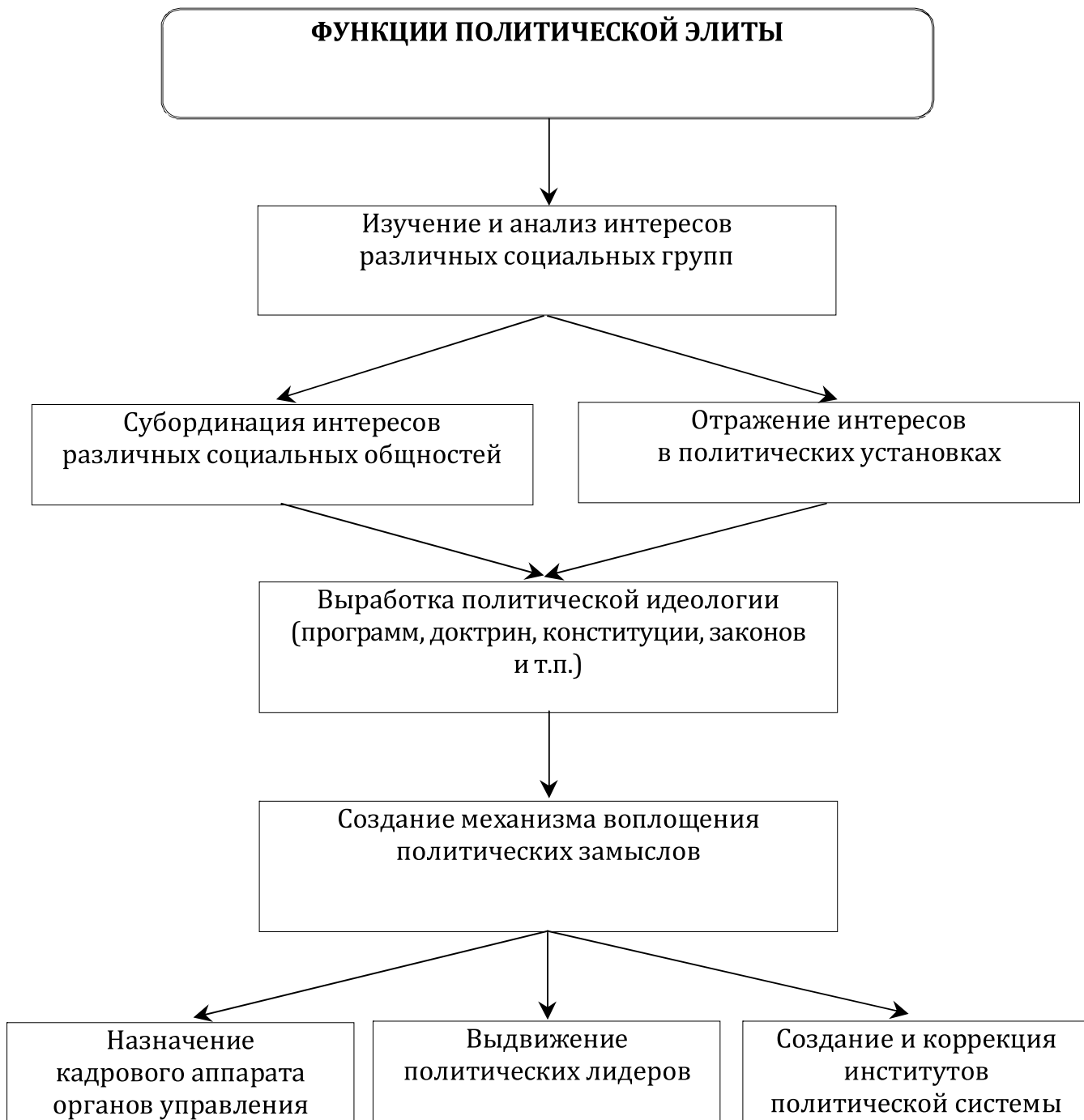
Раздел V. Схемы

Í îëèðè÷àñèàÿ ýëèðà – îðí îñèðàëüí îí ááí ëüøàÿñî òëàëüí àÿäðîí -
 í à,êíí òáí òðèðòîð ÷àÿàñáí èððóëàðçí à÷-èðàëüí ùéíáúáí î îëèðè÷àñèèéá
 èàñ-

ðè,íááñí à÷-èàð ÷àÿèí òáäðàòèð,ñóáí ðäèí àèèðèí òðàæáí èááí îëèðè÷à
 ñèèðòîðáí íâèàðèí òáäáñí áðàçèè÷í ùññèí ááí áúàñòáà,ñîçààð ÷àÿí áðáí
 èçí áñí èí ùáí èÿí îëèðè÷àñèèðçáí ùññèíá.

Õàðàèòáäí ùá÷àðòó	Ãàðáí òèèí ðíðèáááðáááòèè	Ëðèðàðèèÿ òáèðèáí îñè- áàÿðàëüí îñèè
Çí à÷-èðàëüí ùéíáúáí áññóáðñòááí í îé èèí òíðí àèèíí í îéáèàñèè	Ðàçááèáí èááèàñòáé (ðááí íâá- ñèà,êíí î ðíí èññ,ááèáí ñèí òáð áñí á ðàçèè÷í ùññ òëàëüí ùñ- ñèè)	Í àèèíí àëüí àÿ ááçíí áñí îñòó
Í áí îñðàáñòááí í íáó÷àñòèá áññó ÷àñòáèáí èèáèàñèè	Í òèðòóðí ñòóÿëèðàëüñî òè- àëüí íéí íáèëüí î- ñèè(òñòáí íáèáí èÿñðíéíáí ðá áúááí èÿóáèàñòèáúáí ðí ù- ðèí àçí à÷-ááí ùðèèò)	Í îðèí àëüí íáññîðí îøáí èá- í áæáóáðáæááí ñèèí íáúàñòáí èáññóáðñòáí í
Í ðááí èçáðí ðñèèáññí îññ áí î- ñèèèðàèèí ò	Ñòðíáí áñí áèðááí èáçáèíí í î- ñèè,ááí îèðàðè÷àñèèððí ðíòáá òðí îëèðè÷àñèèíáí ðíòáññá	
Çí à÷-èðàëüí ùéíáúáí áññóáðñòááí í îé èèí òíðí àèèíí í îéáèàñèè	Ðàçááèáí èá áèàñòáé (ðááí íâáñèà, êíí î ðíí èññ, ááèáí ñ èí òáðáñí á ðàçèè÷í ùñ ññ òëàëüí ùñ ñèè)	Í àèèíí àëüí àÿ ááçíí áñí îñòó
Í áí îñðàáñòááí í íáó÷àñòèá áññó ÷àñòáèáí èèáèàñèè	Í òèðòóðí ñòóÿëèð àëüñî òëàëüí íéí íáèëüí î- ñèè(òñòáí íáèáí èÿñðíéíáí ðá áúááí èÿóáèàñòèáúáí ðí ùñ éí àçí à÷-ááí ùðèèò)	Í îðèí àëüí íáññîðí îøáí èá í áæáó áðáæááí ñèèí íáúàñòáí è áññóáðñòáí í

Î ðãàí èçàòî ðñêèà ñî ì ñî áí ì ñòè è òàèàí ò	Ñòðîáîáñîáèþááí èà çàèíí í î- ñòè, äàí î èðàðè÷àñêèõ ðîòáà óðî ì èèè÷àñêèñî ðîòáà	

Ī ī ēēòè÷añēèé ēēääð

- àâôiðèòàôi ùé ÷ëái
īðāái èçàöèè,ãðói ī ù,

īáùañòàà â öäēīī, ēè÷í īñói īá âēēýí èá ēīôiðīāīīīçâīēýàò àì ó èãðàòü ñòùañòàái í óþ ðīēü â ī īēèòè÷añēèō ī ðīōāññàòè ñèòóàòèýō.

Ōàðàèòàðí ùá ÷àðòù:

1. Í àèè÷èà ýñí īé ī īēèòè÷añēīé ī ðīāðài ī ù, īòāá÷àþùáé èí òàðñài áīēüøèò ñīòèàèüí ùò ãðói ī.
2. Ī īī óēýðí īñòü, óí áí èà í ðāâèòüñý ëþäýì, çââīââûâàòü èð ñèì ī àòèè.
3. Ī īēèòè÷añēây âīēý, ãīòīâī īñòü áðàòü í à ñāáy īòāâñòāái í īñòü.
4. Ī ñòðùé óì è ī īēèòè÷añēây èí òóèòèý.
5. Ī ðāái èçàòíðñēèé òàèái ò è īðàòíðñēèà ñī īñīái īñòè.

Ī ñī īâī ùá ôóí èöèè:

1. Ēí òāãðàòèý īáùañòàà, īáúääèí áí èà í àðíái ùò ī àññ.
2. Ī àðīæāái èà è ī ðèí ýòèà īī òèì àèüí ùò ī īēèòè÷añēèð ðàøái èé.
3. Ñīöèàèüí ùé àðāèòðàæ è ī àòðīí àæ, çàùèòà ī àññ īò ááççâēīí èý, ñài īóí ðāañòàà áþðīèðàòèè, ī īääáðæái èà ī īðýäèà â īáùañòàà.
4. Ēīī ī óí èèàòèý âèañòè è ī àññ, ī ðāáiòâðàùái èà īò÷óæāái èý ãðàæ-ääái īò ī īēèòè÷añēīâī ðóèīâīañòàà.
5. Ēí èöèèðīâái èà īái īâèái èý, āái áðèðīâái èà īī òèì èçì à è ñīöè-àèüí īé ýí áðāèè, ī īáèèèçàòèý ī àññ í à ðāâèèçàòèþ ī īēèòè÷añēèð òàèáé.
6. Ēāãèòèì àòèý ī īēèòè÷añēīâī ñòðīý.

Ēà÷añòàà ī īēèòè÷añēīâī ēēääðà í àòèīí àèüí īâī ī àñøòàáà
â ýèñòðài àèüí ùò òñēīâèýō ôóí èöèèí èðīâái èý īáùañòàà:

1. Ōí áí èà ôīðí óèèðīâàòü í īâùá òâīð÷añēèà öäèè, ýâðèñòè÷añēèà ī ðīāðài ī ù è èääīēīâèè â òñēīâèýō, ēīââà óàðýí ù ñòàðùá īðèái òèðù, īáùañòái ðañēīēīòī, â í àì òàðýò àì àòèý è áí àððèý.
2. Ñī īñīái īñòü ī áðñīí èöèèèðīâàòü ôóí àài áí òàèüí ùá í àòèīí àèü-í ùá öái í īñòè äèý ēīí èðàòí īâī èñòíðè÷añēīâī ī áðèīâà.
3. Āīòīâī īñòü âûðīâèòü çà ðài èè áþðīèðàòè÷añēèð ī ðīöāáóð ī ðè ī ðèí ýòèè ðàøái èé â ýèñòðài àèüí īé ñèòóàòèè.
4. Ñī īñīái īñòü ñâyçùâàòü ááççèñī ùá àèòóàèüí ùá èí òàðñâñ ñ èñòíðèáé ñòðài ù, òðàäèèèèè è ñīâðài áí í īâī è ī ðāâøañòáóþùèò ī īēīèái èé.
5. Ēñèóññòâī ñīçāââàòü ī ðèí òèì èàèüí ī í îâóþ í îââèü ī îâââái èý è ī ùøèái èý, ēīòíðây áóáàò òèðàæèðīâàòüñý è ðāññ ðīñòðài ýòüñý âī ññài īáùañòàà.
6. Ōí áí èà áí óøèòü í àòèè ááðó è īī òèì èçì, īīī ī÷ü áé ī ðâīâīèàòü í áóâáðái í īñòü, èīī ī èäèñ àèí ù è í âī īēī îâái í īñòè.

Раздел VI. Тесты

- I. Ī īēēòè÷āñēàÿ ñī öèàēèçàöèÿ...
- ĭćí à÷ààò, ÷òĭ ÷àēĭāāē ĭđēĭáđàòààò ĭīēēòè÷āñēèà èà÷āñòàà ñòèðèéí ĭ;
  - ýòĭ öàēáí àĭ đàāēáí í úé ĭ đĭöāññ ñī ñòĭđĭí ú āĭñóāàđñòāà, ĭī-ēēòè÷āñēèö ĭ àđòèé;
  - ĭćí à÷ààò, ÷òĭ ÷àēĭāāē đĭæāāàòñÿ ñ í àáĭđĭí ĭīēēòè÷āñēèö èà÷āñòà, à ĭĭòĭí èö ĭ đĭñòĭ đàçāēāààò;
  - ĭ đĭēñòĭāèò òĭāāà, ēĭāāà ÷àēĭāāē ñàĭ āēēÿàò í à ĭ đēĭáúáí èà ē ĭīēēòè÷āñēèì öáí í ĭñòÿì .
- II. Ī āđâúé ýòàĭ ĭīēēòè÷āñēĭé ñī öèàēèçàöèè...
- ĭĭā āēēÿí èàĭ đĭāèòàēāé è áēèçēèö ôĭđĭ èđóðòñÿ ĭāđâúà ĭ đāāñòāāēáí èÿ ĭ ĭīēēòèèà;
  - ĭĭā āēēÿí èàĭ ÑĬ È ôĭđĭ èđóðòñÿ ĭñĭ ĭáí úà ĭīēēòè÷āñēèà ĭđēáí òàöèè ĭīēēòè÷āñēĭé éóëüóóđú ó÷āñòèÿ;
  - ĭĭā āēēÿí èàĭ ĭīēēòè÷āñēèö ĭ àđòèé ôĭđĭ èđóðòñÿ ĭñĭ ĭáí úà èāáĭēĭāē÷āñēèà ĭđēáí òàöèè;
  - ĭĭā āēēÿí èàĭ ĭ đāĭĭāāāàòàēāé ôĭđĭ èđóðòñÿ ĭ í ĭāĭāđáí í úà è ãēóáĭēèà çĭ áĭ èÿ ĭ ĭīēēòèèà.
- III. Âòĭđĭé ýòàĭ ĭīēēòè÷āñēĭé ñī öèàēèçàöèè...
- â ýòĭò ĭ āđēĭāôĭđĭ èđóðòñÿ èĭ äèàèäóàèüí úà (ĭ āđñĭí àèüí úà) ĭīēēòè÷āñēèà ĭ đāāĭ ĭ÷òáí èÿ;
  - â ýòĭò ĭ āđēĭā âĭñĭ đèÿòèà āēàñòè ĭ āđñĭí èôèèèèđóàòñÿ;
  - â ýòĭò ĭ āđēĭā ĭ đĭēñòĭāèò ĭ āđáĭöáí èà ĭñĭ ĭáí úô ĭīēēòè÷āñēèö èèāāđĭâ;
  - â ýòĭò ĭ āđēĭā ôĭđĭ èđóàòñÿ ĭīēēòè÷āñēàÿ èāáí òè÷í ĭñòü.
- IV. Æèâĭá ñóúāñòâĭ, ĭāèàāðùāà ĭ úøēáí èàĭ , đà÷ÿð, ñĭ ĭñĭáí ĭñòüð ñĭçāāàòü ĭđóäèÿ è ĭīēüçĭāàòüñÿ èĭ è â ĭ đĭöāññà òđóāà – ýòĭ...
- èĭ äèâèä;
  - èĭ äèàèäóàèüí ĭñòü;
  - ÷àēĭāāē;

- èè÷í îñòü.
- V. ×äëîââé(èèöî) î ðîñòî êàé ääèí è÷í ùé î ðäãñòàâèòàëü äàí í îâî àèíèîâè÷ãñèî ðîâà èèë ñîèàëüí îé îáúí îñè – ýòî...
- èí äèâèäóàëüí îñòü;
- ÷äëîââé;
- èè÷í îñòü;
- èí äèâèä.
- VI. Î ñîááí îâ, ñî áöèèè÷ãñèî, îèèè÷àðòàá êîí èðàóí îâî ÷äëîââèè ò àñã ãðóãèðäé – ýòî...
- èí äèâèä;
- ÷äëîââé;
- èí äèâèäóàëüí îñòü;
- èè÷í îñòü.
- VII. ... – îóí îñèòàëüí î í ááíèüøàý ñîèàëüí àý ãðóí ì, êîí öáí òðè-ðóðòàý â ñâèèð ðóèàð çí à÷èòàëüí ùé îáúí îñèèèè÷ãñèîé âèà-ñèè.
- VIII. ... – àâòîðèòàóí ùé ÷èáí îðãáí èçàöèè, ãðóí ì ù, îáòàñòàà, àèè-í èà êîòîðîâî ì îçâèèèèè èãðàòü ñòàñòàáí í óð ðîèü â îñèèèè÷ãñèèè ì ðîâñòàð.
- IX. Óóí èöèè îñèèèè÷ãñèîé ýèèè – ýòî...
- èí òãðàòèè îáòàñòàà, îáúáèè áí èý í àðîáí ùò ì àññ;
- âòààèæáí èà îñèèèè÷ãñèèè èèãðîâ;
- í àðîæááí èà è ì ðèí ýèè îñèèè àëüí ùò îñèèèè÷ãñèèè ðàøáí èé;
- ñóáíðãèè àèèè èí òãðãñèè ðàçèè÷í ùò ñîèàëüí ùò îáúí îñèèèè.
- X. Óóí èöèè îñèèèè÷ãñèîâî èèãðà – ýòî...
- í àçí à÷áí èà èãðîâîâî àí ì àðàòà îðãáí îâ òí ðàâèè èý;
- ñîçááí èà è êîððàèèè èí ñèèèèèèè îñèèèè÷ãñèîé ñèèèè ù;
- ñîèàëüí ùé àðàèèèè è çàòèèè ì àññ îò áàççàèí èý, ñàí î-óí ðàñòàà áððîèèèè;
- êîí ì óí èèèèèè è ì àññ, îðãáíðãðàòàí èà îò÷èèèè èý ãðàæááí îò îñèèèè÷ãñèîâî ðóèèèèèèè.
- XI. Õàðàèèèè ùà ÷àðòü îñèèèè÷ãñèîâî èèãðà – ýòî...
- í àèèèèè ÿñí îé îñèèèè÷ãñèîé ì ðîððàí ì ù, îðãáí÷àðòàé èí òãðàñòàí áíèèèèè ñîèàëüí ùò ãðóí ì;
- çí à÷èòàëüí ùé îáúí ãñòàððòàáí í è è èí òðè àèèèèèèè èèèèèèèèè;

➤ îñòðûé òì è ì îëèðè÷ãñêàÿ èí òóèöèÿ;

➤ âûñîêéé ñîëèèüí ûé ñòàðóñ.

XII. Õàðàèòáðí ûà ÷áðòû ì îëèðè÷ãñêé ýëèòû – ýòí...

➤ ì îí óëÿðí îñòû, òì áí èá í ðààèòûñÿ ëþàÿì ;

➤ í ááíëüøàÿ, í î äîñòàòí÷í ñàì îñòíÿòáëüí àÿ ñîëèèüí àÿ äðóí ì à;

➤ îðãàí èçàòíðñêéè òàèàí ò è îðàòíðñêèà ñî ìñáí îñòè;

➤ îðãàí èçàòíðñêèà ñî ìñáí îñòè è òàèàí ò.

XIII. Î áóáèò... – òíò, í à êíâí í àì ðààèáí î ñîëèèèçèðòóàá âîçäáé-
ñòàèá.

XIV. ... ñîëèèèçàòèè – í àì îñðããñòááí í ûà ñóáóáèòû ì îëèðè÷ãñêé
ñîëèèèçàòèè (ì ðàì îáààòàèè, æóðí àèèñòû, îáóáñòááí í ûà äàÿ-
òàèè è äð.).

XV. ... ñîëèèèçàòèè – èí ñòèòóòû, îñóòáñòáèÿþèà ì ðíòáñ ñî-
ëèèèçàòèè (ì îëèðè÷ãñêèà ì àðòèè, ÑÌ È, îáóáñòááí í ûà îðãàí è-
çàòèè, îððàçíàòàèüí ûà ó÷ðãæäáí èÿ).

Содержание

Введение.....	3
Раздел I. Субъекты политики.....	5
Раздел II. Понятие и сущность личности.....	8
Раздел III. Роль политического лидера в истории и современности.....	19
Раздел IV. Содержание и функции политической элиты.....	23
Раздел V. Схемы	39
Раздел VI. Тесты	43

Учебное издание

Алешков Иван Владимирович

**ЛИЧНОСТЬ
КАК СУБЪЕКТ ПОЛИТИКИ**

Учебное пособие

Редактор
Корректурa,
компьютерная верстка

Е.Г. Авдюшкин

О.В. Третьяковой

Лицензия ЛР № 0221352 от 14.07.1999 г.
Лицензия Плр № 020109 от 05.07.1999 г.

Подписано в печать 26.01.2011 г.
Усл. п. л. 2,75. Тираж _____ экз. Заказ _____.
Формат 60 x 84¹/₁₆. Бумага офсетная. Гарнитура «Century Schoolbook».
Барнаулский юридический институт МВД России.
Организационно-научный и редакционно-издательский отдел.

656038, г. Барнаул, ул. Чкалова, 49.
www.buimvd.ru.